Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (četvrto vijeće)

16. rujna 2013.*

„Tržišno natjecanje – Zabranjeni sporazumi – Belgijsko, njemačko, francusko, talijansko, nizozemsko i austrijsko tržište kupaonske opreme – Odluka koja utvrđuje povredu članka 101. UFEU-a i članka 53. – Sporazuma o EGP-u Usklađivanje povećanja cijena i razmjena osjetljivih poslovnih informacija Prigovor protupravnosti – Težina povrede - Olakotne okolnosti – Jednako postupanje – Proporcionalnost – Zabrana povratnog djelovanja“

U predmetu T-386/10,

Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG, sa sjedištem u Iserlohnu (Njemačka), kojeg su zastupali H. Janssen, T. Kapp i M. Franz, a zatim Janssen i Kapp, odvjetnici,

tužitelj,

protiv

Europske komisije, koju zastupaju M. F. Castillo de la Torre i A. Antoniadis, agenti, uz asistenciju A. Böhlke, odvjetnika,

tuženika,

kojeg podupire

Vijeće Europske unije, koje zastupaju M. Simm i F. Florindo Gijón, agenti,

intervenijent,

povodom glavnog zahtjeva za djelomično poništenje odluke Komisije C (2010) 4185 final od 23. lipnja 2010. koja se odnosi na postupak primjene članka 101. UFEU-a i članka 53. Spora zuma o EGP-u (predmet COMP/39092 – Kupaonska oprema) i podredno, zahtjeva za smanjenje iznosa kazne izrečene tužitelju tom odlukom,

OPĆI SUD (četvrto vijeće),

u sastavu I. Pelikánová, predsjednik, K. Jürimäe (izvjestitelj) i M. van der Woude, suci,

tajnica: K. Andová, administrator,

na temelju pisanog dijela postupka i nakon ročišta održanog 29. veljače 2012.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački.

Presudu

Činjenična osnova spora

1 Europska komisija je odlukom C (2010) 4185 final Komisije od 23. lipnja 2010., koja se odnosi na postupak primjene članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/39092 – Kupaonska oprema) (dalje u tekstu „pobijana odluka“), utvrdila postojanje povrede članka 101. stavka 1. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru (EGP) u sektoru kupaonske opreme. Sukladno predmetnoj odluci, ta se povreda, u kojoj je sudjelovalo 17 poduzetnika, odvijala tijekom različitih razdoblja između 16. listopada 1992. i 9. studenog 2004. u obliku skupa sporazuma protivnih pravilima tržišnog natjecanja ili usklađenog djelovanja na području Belgije, Njemačke, Francuske, Italije, Nizozemske i Austrije (uvodne izjave 2. i 3. pobijane odluke i prvi članak navedene odluke).

2 Preciznije, Komisija je u pobijanoj odluci navela da je utvrđena povreda obuhvaćala, prvo, usklađivanje između različitih proizvođača kupaonske opreme godišnjih povećanja cijena i drugih elemenata određivanja cijena, u okviru redovitih sastanaka u nacionalnim stručnim udruženjima, drugo, određivanje ili usklađivanje cijena prilikom posebnih događaja, poput povećanja troškova sirovina, uvođenja eura te uvođenja naplate cestarine i, treće, u otkrivanju i razmjeni osjetljivih poslovnih informacija. Također, Komisija je utvrdila da je određivanje cijena u sektoru kupaonske opreme slijedilo jednogodišnji ciklus. U tom smislu, proizvođači su određivali cjenike koji su, u pravilu, ostajali na snazi godinu dana te služili kao osnova za poslovne odnose sa trgovcima na veliko (uvodne izjave 152. do 163. pobijane odluke).

3 Proizvodi na koje se odnosi zabranjeni sporazum su kupaonska oprema iz jedne od sljedećih triju podskupina proizvoda: sanitarne armature, vrata za kade i dodatna oprema te sanitarna keramika (dalje u tekstu: „tri podskupine proizvoda“), (uvodne izjave 5. i 6. pobijane odluke).

4 Tužitelj, Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG koji od tri podskupine proizvoda iz gornje točke 3. proizvodi sanitarne armature, jedan je od adresata pobijane odluke (uvodne izjave 34. do 36. pobijane odluke).

5 15. srpnja 2004. Masco Corp. Inc. i njegova društva kćeri, među kojima Hansgrohe AG, koji proizvodi sanitarne armature i Hüppe GmbH, koji proizvodi vrata za kade, obavijestili su Komisiju o postojanju zabranjenog sporazuma u sektoru kupaonske opreme te su zatražili korištenje imuniteta od novčanih kazni na temelju Obavijesti Komisije o oslobađanju od kazni i smanjenju kazni u slučajevima kartela (SL 2002, C 45, str. 3., dalje u tekstu: „Obavijest iz 2002. o suradnji“) ili, podredno, smanjenje iznosa tih novčanih kazni. Dana 2. ožujka 2005. Komisija je donijela uvjetnu odluku o imunitetu od novčane kazne u korist Mascoa, na temelju točke 8. (a) i točke (15). Obavijesti iz 2002. o suradnji (uvodne izjave 126. do 128. pobijane odluke).

6 Dana 9. i 10. studenog 2004., Komisija je, na temelju članka 20. stavka 4. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002., koja se odnosi na provedbu pravila tržišnog natjecanja predviđenu u člancima 101. UFEU-a i 102. UFEU-a (SL 2003, L 1, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom, poglavlje 8., svezak 4., str. 165.) provela nenajavljene pretrage prostorija nekoliko trgovačkih društava i nacionalnih stručnih udruženja koji djeluju u sektoru kupaonske opreme (uvodna izjava 129. pobijane odluke).

7 Dana 15. i 19. studenog 2004., Grohe Beteiligungs GmbH i njegova društva kćeri te American Standard Inc. (dalje u tekstu „Ideal Standard“) i njegova društva kćeri su zatražili imunitet od novčanih kazni na temelju Obavijesti iz 2002. o suradnji ili, podredno, smanjenje njihova iznosa (uvodne izjave 131. i 132. pobijane odluke).

8 Između 15. studenog 2005. i 16. svibnja 2006., Komisija je, na temelju članka 18. Uredbe br. 1/2003, uputila zahtjeve za pružanje informacija više trgovačkih društava i udruženjima koja djeluju u sektoru kupaonske opreme, uključujući tužitelja (uvodna izjava 133. pobijane odluke).

9 Roca SARL i Hansa Metallwerke AG i njegova društva kćeri su, 17. i 19. siječnja 2006. zatražili korištenje imuniteta od novčanih kazni na temelju Obavijesti iz 2002. o suradnji ili, podredno, smanjenje njihova iznosa. Dana 20. siječnja 2006. je tužitelj također zatražio korištenje imuniteta od novčane kazne ili, podredno, smanjenje njezina iznosa (uvodne izjave 135. do 138. pobijane odluke).

10 Dana 26. ožujka 2007., Komisija je donijela obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku, koja je bila dostavljena, između ostalog, i tužitelju (uvodna izjava 139. pobijane odluke).

11 Od 12. do 14. studenog 2007., održano je saslušanje na kojem je sudjelovao tužitelj (uvodna izjava 143. pobijane odluke).

12 Dana 9. srpnja 2009., Komisija je određenim društvima, uključujući tužitelja, poslala dopis o utvrđenim činjenicama, skrećući im pozornost na određene dokaze na kojima je Komisija namjeravala temeljiti konačnu odluku (uvodne izjave 147. i 148. pobijane odluke).

13 Između 19. lipnja 2009. i 8. ožujka 2010., Komisija je uputila zahtjeve za pružanje dodatnih informacija, na temelju članka 18. Uredbe br. 1/2003, više trgovačkih društava, uključujući i tužitelju (uvodne izjave 149. do 151. pobijane odluke).

14 Dana 23. lipnja 2010., Komisija je donijela pobijanu odluku.

15 U pobijanoj odluci, Komisija je, prije svega, smatrala kako su djelovanja opisana gore pod točkom 2. bila dio globalnog plana koji je imao za cilj ograničiti tržišno natjecanje među adresatima predmetne odluke i predstavljala su jedinstvenu i produženu povredu koja je obuhvaćala tri podskupine proizvoda iz točke 3. gore i koja se prostirala na područje Belgije, Njemačke, Francuske, Italije, Nizozemske i Austrije (uvodne izjave 778. i 793. pobijane odluke) (dalje u tekstu „utvrđena povreda“). U tom smislu, posebno je istaknula da su se navedena djelovanja odvijala po ponavljajućem obrascu koji se pokazao istim u 6 država članica obuhvaćenih istragom Komisije (uvodne izjave 778. i 793. pobijane odluke). Također je istaknula postojanje nacionalnih stručnih udruženja koja se odnose na sve tri podskupine proizvoda navedenih u gornjoj točki 3., koje je nazvala „koordinacijska tijela“, nacionalnih stručnih udruženja čiji su se članovi bavili djelatnošću koja se odnosila na najmanje dvije od tri podskupine proizvoda, koje je nazvala „udruženja za više proizvoda“, kao i specijaliziranih udruženja čiji su se članovi bavili djelatnošću vezanom uz jedan od te tri podskupine proizvoda (uvodne izjave 796. i 798. pobijane odluke). Naposljetku, utvrdila je postojanje jedne središnje skupine poduzetnika koja je sudjelovala u zabranjenom sporazumu u različitim državama članicama i u okviru koordinacijskih tijela i udruženja za više proizvoda (uvodne izjave 796. i 797. pobijane odluke).

16 Kad je u pitanju sudjelovanje tužitelja u utvrđenoj povredi, Komisija je ustanovila da je isti, iako je bio proizvođač sanitarnih armatura, ipak imao saznanja o različitim kategorijama proizvoda koji su bili predmetom utvrđene povrede s obzirom na njegova sudjelovanja na zabranjenim sastancima koordinirajućih tijela Arbeitskreis Sanitärindustrie (dalje u tekstu „ASI“), u Austriji, i IndustrieForum Sanitär, u Njemačkoj (uvodna izjava 872. pobijane odluke). Međutim, što se tiče zemljopisne raširenosti povrede, Komisija je ustanovila da se ne može smatrati da je tužitelj o tome imao cjelovita saznanja, nego samo u odnosu na svoje sudjelovanje na sastancima dvaju gore spomenutih koordinirajućih tijela i stručnog udruženja u Njemačkoj, u podskupini sanitarne armature, Arbeitsgemeinschaft Sanitärindustrie (dalje u tekstu „AGSI“), s obzirom da su se zabranjena postupanja odvijala u Njemačkoj i Austriji (uvodna izjava 873. pobijane odluke).

17 Nadalje, odmjeravanje iznosa novčane kazne svakom poduzetniku Komisija je temeljila na Smjernicama o metodi za utvrđivanje kazni koje se propisuju u skladu s člankom 23. stavkom 2. točkom (a) Uredbe br. 1/2003 (SL 2006, C 210, str. 2.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom, poglavlje 8., svezak 4., str. 58., dalje u tekstu: „smjernice iz 2006“) (uvodna izjava 1184. pobijane odluke).

18 Komisija je prvo odredila osnovni iznos kazne. Radi toga je u pobijanoj odluci pojasnila da je spomenuti izračun temeljen za svakog poduzetnika na njegovoj prodaji u državi članici pomnoženim s brojem godina sudjelovanja u utvrđenoj povredi u svakoj državi članici i za podskupinu predmetnog proizvoda, na način da se vodilo računa da određeni poduzetnici obavljaju djelatnosti samo u određenim državama članicama ili samo za jednu od tri podskupine proizvoda iz gornje točke 3. (uvodna izjava 1197. pobijane odluke).

19 Nakon tog pojašnjenja Komisija je odredila koeficijent od 15% povezan uz težinu utvrđene povrede, u smislu točki 20. do 23. smjernica iz 2006. Pritom je vodila računa o četiri kriterija procjene povrede, odnosno prirodi povrede, kombiniranim dijelovima tržišta, zemljopisnoj raširenosti i provedbi (uvodne izjave 1210. do 1220. pobijane odluke).

20 Između ostalog je Komisija odredila koeficijent koji će se primijeniti, za trajanje utvrđene povrede, na osnovni iznos kazne odmjerene tužitelju, temeljem odredbi točke 24. smjernica iz 2006., 6,66 za Njemačku, s obzirom da je tužitelj tamo sudjelovao u utvrđenoj povredi od 6. ožujka 1998. do 9. studenog 2004., i 3,66 za Austriju, s obzirom da je tužitelj tamo sudjelovao u utvrđenoj povredi od 2. ožujka 2001. do 9. studenog 2004. (uvodna izjava 1223. pobijane odluke).

21 Naposljetku je Komisija temeljem odredbi točke 25. smjernica iz 2006., kako bi odvratila predmetne poduzetnike da sudjeluju u horizontalnim sporazumima kojima se utvrđuju cijene a koji nalikuju sporazumima koji su predmet pobijane odluke te u odnosu na četiri kriterija procjene iz gornje točke 19., odlučila povećati osnovni iznos kazne primjenjujući dodatni iznos od 15% (uvodne izjave 1224. i 1225. pobijane odluke).

22 Time se osnovni iznos kazne popeo na [*povjerljivo*] [1] eura za tužitelja (uvodna točka 1226. pobijane odluke).

23 Zatim je Komisija ispitala postojanje otegotnih ili olakotnih okolnosti koje bi opravdale prilagođavanje osnovnog iznosa kazne. U odnosu na tužitelja Komisija nije ustanovila otegotnu ili olakotnu okolnost.

24 Nakon toga je Komisija, kako bi odredila iznos novčane kazne koji se treba izreći, primijenila, u skladu s člankom 23. stavkom 2. Uredbe br. 1/2003, granicu od 10% prihoda ostvarenog tijekom prethodne poslovne godine (dalje u tekstu „ granica od 10%“) u skladu s člankom 23. stavkom 2. uredbe br. 1/2003. Iznos kazne izrečene tužitelju nakon primjene granice od 10% iznosio je 12.517.671 eura (uvodne izjave 1261. i 1264. pobijane odluke).

25 Zatim je Komisija držala da tužitelj nije imao pravo na smanjenje kazne temeljem Obavijesti iz 2002. o suradnji, budući da se nije moglo smatrati da su dokazi koje je ponudio predstavljali značajnu dodanu vrijednost u smislu točke 21. spomenute obavijesti (uvodna izjava 1304. pobijane odluke).

26 Slijedom svega navedenog, Komisija je utvrdila u članku 1. stavku 2. pobijane odluke, da je tužitelj prekršio članak 101. UFEU-a i članak 53. Sporazuma o EGP-u, sudjelujući od 6. ožujka 1998. do 9. studenog 2004. u trajnom sporazumu ili usklađenom djelovanju u sektoru kupaonske opreme na području Njemačke i Austrije.

1 — Skriveni povjerljiivi podaci.

27 Za tu utvrđenu povredu je Komisija u članku 2. stavku 6. pobijane odluke, tužitelju izrekla kaznu od 12.517.671 eura.

28 U članku 3. pobijane odluke, Komisija je naložila poduzetnicima iz članka 1. spomenute odluke, da, s jedne strane, prekinu utvrđenu povredu, ako to već nisu učinili, i, s druge strane, da se nadalje suzdrže od svakog čina ili postupanja opisanih u članku 1. pobijane odluke kao i od svakog čina ili postupanja koji imaju isti ili sličan predmet ili posljedicu.

29 U članku 4. pobijane odluke navedeni su adresati pobijane odluke, među kojima je i tužitelj.

Postupak i zahtjevi stranaka

30 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 8. rujna 2010., tužitelj je pokrenuo predmetni postupak.

31 Aktom podnesenim tajništvu Općeg suda 14. listopada 2010., Vijeće Europske unije je zahtijevalo intervenciju podupirući zahtjeve Komisije. Rješenjem od 8. ožujka 2011., predsjednik četvrtog vijeća Općeg suda je udovoljio tom zahtjevu.

32 Dana 7. travnja 2011., Vijeće je podnijelo intervencijski podnesak. Glavne stranke su podnijele svoja očitovanja na spomenuti podnesak.

33 Na temelju izvještaja suca izvjestitelja, Opći sud (četvrto vijeće) je odlučio otvoriti usmeni postupak i u okviru mjera upravljanja postupkom predviđenih člankom 64. Poslovnika Općeg suda je postavio pisana pitanja tužitelju. Tužitelj je na ta pitanja odgovorio u za to određenom roku, dopisom od 30. siječnja 2012.

34 Stranke su iznijele svoja izlaganja i svoje odgovore na usmena pitanja koja je Opći sud postavio na ročištu održanom 29. veljače 2012.

35 Tužitelj zahtijeva od Općeg suda da:

— poništi pobijanu odluku u dijelu koji se na njega odnosi;

— podredno, smanji iznos novčane kazne koja mu je izrečena;

— naloži Komisiji snošenje troškova.

36 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:

— odbije tužbu;

— naloži tužitelju snošenje troškova.

37 Vijeće od Općeg suda zahtijeva da:

— odbije prigovor protupravnosti članka 23. stavka 3. Uredbe br. 1/2003;

— na odgovarajući način odluči o troškovima.

O pravu

38 Najprije, valja podsjetiti kako se sudski nadzor koji izvršava sud Unije, nad odlukama koje donosi Komisija za povrede prava tržišnog natjecanja, temelji na nadzoru zakonitosti predviđenom člankom 263. UFEU-a, dopunjenom, kada se radi o ovakvoj vrsti sudskog postupka, neograničenom nadležnošću, koja se temelji na članku 31. Uredbe br. 1/2003, u vezi članka 261. UFEU-a (u tom smislu vidjeti presudu Suda od 8. prosinca 2011., Chalkor protiv Komisije, C-386/10 P, još neobjavljena u Zborniku, točke 53., 63. i 64.). Ta nadležnost ovlašćuje sud, ne samo na puki nadzor zakonitosti sankcije, nego i na to da zamjeni utvrđenja Komisije svojim utvrđenjima i, potom, ovisno o slučaju, ukine, smanji ili poveća iznos izrečene novčane kazne ili periodičnog penala (vidjeti presudu Suda od 8. prosinca 2011., KME i dr. protiv Komisije, C-272/09 P, još neobjavljena u Zborniku, točka 103., i navedenu sudsku praksu, vidjeti u tom smislu presudu Općeg suda od 5. listopada 2011., Romana Tabacchi protiv Komisije, T-11/06, još neobjavljena u Zborniku, točka 265).

39 U predmetnom postupku nesporno je da je tužitelj zatražio provođenje postupka pred Općim sudom u odnosu na prve dvije točke tužbenog zahtjeva, zahtijevajući, s jedne strane, da se pobijana odluka ukine u onom dijelu koji se odnosi na njega i, s druge strane, podredno, da se smanji iznos kazne koja mu je izrečena.

40 Između ostalog je potrebno naglasiti da je Komisija u odgovoru na tužbu u bitnom istaknula nedopuštenost prve točke tužbenog zahtjeva zbog toga što za istu u tužbi nije naveden nijedan tužbeni razlog.

41 U odnosu na spomenutu sudsku praksu i prethodne uvodne izjave, Opći sud će najprije ispitati dopuštenost prve točke tužbenog zahtjeva. Nakon toga će, u sklopu nadzora zakonitosti pobijane odluke, ispitati osnovanost tužbenog zahtjeva kojim se zahtijeva djelomično poništenje pobijane odluke, a potom osnovanost podrednog zahtjeva kojim se u bitnome zahtijeva da Opći sud na temelju svoje neograničene nadležnosti preinači iznos novčane kazne koju je Komisija izrekla tužitelju, na način da je smanji.

I – *Dopuštenost*

42 Komisija ističe da je prva točka tužbenog zahtjeva nedopuštena budući da su tužbeni razlozi koje je tužitelj naveo u bitnome usmjereni samo na smanjenje iznosa novčane kazne. Nadalje Komisija smatra da tužiteljev pokušaj kojim u replici pokušava ispraviti nedostatak obrazloženja tužbe mora biti odbačen kao nepravovremen.

43 Tužitelj u odgovoru u bitnome navodi da se iz činjenica navedenih u tužbi treba zaključiti da se pobijana odluka mora poništiti. Između ostalog tužitelj u replici pojašnjava kako ta ništetnost proizlazi iz toga što tužitelj nije sudjelovao u utvrđenoj povredi, odnosno nije imao saznanja o zemljopisnoj raširenosti, tj. šest država članica, navedene povrede, a kako je Komisija utvrdila u uvodnoj izjavi 873. pobijane odluke..

44 Kad je riječ o ocjeni dopuštenosti prve točke tužbenog zahtjeva, prvo treba podsjetiti da, sukladno stalnoj sudskoj praksi, u slučaju kad tužitelj u prilog točke tužbenog zahtjeva ne istakne niti jedan tužbeni razlog, nije ispunjen uvjet iz članka 44. stavka 1. c) Poslovnika u skladu s kojim tužbeni razlozi moraju biti sažeto izloženi, slijedom čega spomenuta točka tužbenog zahtjeva mora biti odbačena kao nedopuštena (vidjeti u tom smislu presude Općeg suda od 14. svibnja 1998., Metsä-Serla i dr. protiv Komisije, T-339/94 do T-342/94, Zb., str. II-1727, točka 62., i od 23. ožujka 2004., Theodorakis protiv Vijeća, T-310/02, Zb. FP str. I-A-95 i II-427, točke 21. i 22.).

45 Između ostalog, također u skladu sa stalnom sudskom praksom, iako isticanje tužbenih razloga nije vezano terminologijom niti nazivljem Poslovnika te je dovoljno sadržajno navesti te tužbene razloge bez pravne kvalifikacije, ipak je potrebno da se spomenuti tužbeni razlozi dovoljno jasno razaznaju iz tužbe (rješenja Općeg suda od 28. travnja 1993., De Hoe protiv Komisije, T-85/92, Zb., str. II-523, točka 21., i od 20. siječnja 2012., Groupe Partouche protiv Komisije, T-315/10, točka 20.; presuda Općeg suda od 25. listopada 2012., Arbos protiv Komisije, T-161/06,).

46 U predmetnom slučaju je radi ocjene dopuštenosti prve točke tužbenog zahtjeva potrebno, sukladno sudskoj praksi spomenutoj u gornjim točkama 44.i 45., ispitati je li tužitelj istaknuo tužbene razloge i, barem sažeto, pravne i činjenične elemente na kojima se temelje prigovori kojima se u bitnome podržava spomenuta točka tužbenog zahtjeva.

47 U tom smislu treba istaknuti da tužitelj u prilog osnovanosti tužbe navodi osam tužbenih razloga. Tužbeni razlozi se u bitnome odnose, prvi, na pogrešnu ocjenu, u smislu članka 23. stavka 3. Uredbe br. 1/2003, u odnosu na utvrđenje povrede koja mu se stavlja na teret i iznos novčane kazne koja mu je izrečena, drugi, na povredu članka 23. stavka 3. Uredbe br. 1/2003, koja je uzrokovala primjenu ograničenja od 10% iz članka 23. stavka 2. spomenute Uredbe, kao gornje granice kazne, treći, na neuzimanje u obzir pojedinačnog sudjelovanja tužitelja u utvrđenoj povredi, povredom načela jednakog postupanja, četvrti, na neuzimanje u obzir prijašnjih odluka Komisije, povredom načela jednakog postupanja, peti, na neuzimanje u obzir ograničenih ekonomskih mogućnosti tužitelja, povredom načela proporcionalnosti, šesti, na povredu načela zabrane povratnog djelovanja koja proizlazi iz primjene smjernica iz 2006. koje sadrže stroži način izračuna iznosa novčanih kazni od smjernica za izračun novčanih kazni koje se izriču primjenom članka 15. stavka 2. Uredbe br. 17 i članka 65. stavka 5. [CA] (SL 1998., C 9, str. 3, u daljnjem tekstu „smjernice iz 1998.“), za postupanja koja su prethodila njihovu donošenju, sedmi, na povredu načela jasnoće člankom 23. stavkom 3. Uredbe br. 1/2003 i, osmi, protupravnost smjernica iz 2006., utoliko što Komisiji dodjeljuju preširoko diskrecijsko pravo. Posljednja dva tužbena razloga predstavljaju prigovore protupravnosti.

48 Svakako treba utvrditi da je tužitelj istaknuo tih osam tužbenih razloga bez preciziranja koje od dviju točaka tužbenog zahtjeva ti razlozi podupiru.

49 U svakom slučaju treba istaknuti da se, uz iznimku trećeg tužbenog razloga koji je, utoliko što se njime zahtijeva da Opći sud izmijeni mjerila za izračun iznosa novčane kazne izrečene tužitelju s obzirom na njegove pojedinačne prilike u odnosu na prilike drugih sudionika, istaknut u potporu druge točke tužbenog zahtjeva, prvim, drugim, četvrtim i petim tužbenim razlogom u bitnome zahtijeva da Opći sud utvrdi kako je Komisija, ne vodeći računa o različitim okolnostima značajnim za sudjelovanje tužitelja u utvrđenoj potvrdi, počinila više pogrešaka u utvrđenju, čime pobijana odluka sadrži nezakonitosti u odnosu na koje bi trebalo, s jedne strane, poništiti pobijanu odluku ili barem smanjiti iznos novčane kazne koja je izrečena tužitelju. U odnosu na šesti tužbeni razlog treba istaknuti da njime tužitelj, ističući povredu načela zabrane povratnog djelovanja koja je nastala primjenom smjernica iz 2006. na postupanja za koja se tereti tužitelja, a koja su prethodila donošenju spomenutih smjernica, u bitnome zahtijeva da Opći sud utvrdi da način izračuna iznosa novčane kazne koji je prihvatila Komisija u pobijanoj odluci sadrži protupravnosti, zbog kojih bi trebalo ukinuti pobijanu odluku ili barem smanjiti iznos novčane kazne koja mu je izrečena, s obzirom na to da bi iznos spomenute novčane kazne bio manji da je Komisija primjenila smjernice iz 1998. U odnosu na sedmi i osmi tužbeni razlog, treba utvrditi da tužitelj, ističući protupravnost članka 23. stavka 3. Uredbe br. 1/2003 i smjernica iz 2006., namjerava dokazati da pobijana odluka, u mjeri u kojoj se temelji, u svrhu izračuna iznosa novčane kazne koja mu je izrečena, na spomenutom članku i na spomenutim smjernicama, sadrži protupravnosti, u odnosu na koje Opći sud treba, ukinuti pobijanu odluku ili barem smanjiti iznos novčane kazne koja mu je izrečena.

50 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da su, uz iznimku trećeg tužbenog razloga, ostali tužbeni razlozi istaknuti u tužbi također u potporu prvoj točki tužbenog zahtjeva. Stoga se, suprotno navodima Komisije, prva točka tužbenog zahtjeva proglašava dopuštenom.

51 Nadalje, kad je u pitanju dopuštenost argumenata koje tužitelj iznosi u replici kako bi dokazao da nije sudjelovao u jedinstvenoj i produženoj povredi koja se prostirala na šest država članica, potrebno je podsjetiti da proizlazi iz odredbi članka 44. stavka 1. c) i članka 48. stavka 2. Poslovnika da tužba kojom se pokreće postupak mora sadržavati predmet spora i sažeti prikaz tužbenih razloga te da je zabranjeno iznositi nove pravne navode tijekom postupka, osim ako se isti temelje na pravnim ili činjeničnim pitanjima za koja se saznalo tijekom postupka. Međutim, tužbeni razlog koji čini dopunu ranije istaknutog tužbenog razloga, izravno ili neizravno, u tužbi kojom se pokreće postupak i koji je s istaknutim razlogom usko povezan, treba proglasiti dopuštenim (vidjeti presudu Općeg suda od 26. lipnja 2008., Alferink i dr. protiv Komisije, T-94/98, Rec. str. II-1125, točka 38., i navedena sudska praksa).

52 U predmetnom slučaju, u odnosu na zemljopisnu raširenost utvrđene povrede, Opći sud ističe da, u dva navrata u tužbi, u potporu prvom i trećem tužbenom razlogu, tužitelj prigovara Komisiji da je počinila pogrešku u utvrđenju prilikom izračuna iznosa novčane kazne koja mu je izrečena, a koji je rezultat primjene istih čimbenika korištenih za poduzetnike koji su imali cjelovito saznanje o utvrđenoj povredi, dok je, u uvodnoj izjavi 873. pobijane odluke, Komisija zaključila da je saznanje tužitelja o zemljopisnoj raširenosti spomenute povrede bilo ograničeno na područje dviju država članica (Njemačke i Austrije) od šest država članica na kojima se povreda prostirala. Između ostalog, u dva navrata, tužitelj tvrdi da je njegovo sudjelovanje u povredi bilo ograničeno na područje tih dviju država članica.

53 Suprotno tome, u odnosu na druga značajna obilježja utvrđene povrede, valja utvrditi da tužitelj u tužbi nije osporavao ta obilježja, a posebno činjenicu da se spomenuta povreda odnosila na tri podskupine proizvoda iz gornje točke 3, nego je samo istaknuo da je bio aktivan na tržištu jedne od te tri podskupine.

54 S obzirom na prethodna utvrđenja, smatra se da argumenti koje je istaknuo tužitelj u replici, a kojima se osporava zemljopisna raširenost utvrđene povrede, čine dopunu prigovora iz tužbe i stoga ih se valja proglasiti dopuštenima. Suprotno tome, ostali argumenti istaknuti u replici, a kojima se osporavaju druga značajna obilježja utvrđene povrede, ne predstavljaju dopunu prigovora iz tužbe te se, zbog nepravovremenog podnošenja, proglašavaju nedopuštenima.

II – *O meritumu*

55 Sukladno gornjoj točki 49., tužitelj ističe osam tužbenih razloga u prilog osnovanosti tužbe. Prvi, drugi, četvrti, peti i šesti tužbeni razlog istaknuti su u prilog osnovanosti, kako tužbenog zahtjeva za djelomično poništenje pobijane odluke, tako i tužbenog zahtjeva kojim se traži da Opći sud smanji iznos novčane kazne izrečene tužitelju (prva i druga točka tužbenog zahtjeva). Treći je istaknut samo u prilog osnovanosti tužbenog zahtjeva kojim se traži da Opći sud smanji navedeni iznos (druga točka tužbenog zahtjeva). Sedmi i osmi tužbeni razlog, kako proizlazi iz iste točke, smatraju se prigovorima protupravnosti.

56 Stoga najprije treba ispitati dva prigovora protupravnosti istaknuta unutar sedmog i osmog tužbenog razloga. Zatim će se ispitati, kao što je navedeno u gornjoj točki 41, s jedne strane, tužbeni zahtjev za djelomično poništenje pobijane odluke i, s druge strane, tužbeni zahtjev kojim se traži da Opći sud na temelju neograničene nadležnosti izmijeni iznos izrečene novčane kazne, na način da je smanji.

A – *Prigovori protupravnosti*

1. Prigovor protupravnosti članka 23. stavka 3. Uredbe br. 1/2003

57 Tužitelj u bitnome navodi, u odnosu na prigovor protupravnosti članka 23. stavka 3. Uredbe br. 1/2003 (dalje u tekstu „prvi prigovor“), da spomenuti članak na kojem se temelji pobijana odluka vrijeđa „načelo jasnoće“ utoliko što taj članak spominje samo težinu i trajanje povrede kao čimbenike za izračun iznosa novčane kazne, bez jasnog definiranja tih pojmova, čime Komisija raspolaže gotovo neograničenim diskrecijskim prostorom kad je u pitanju određivanje iznosa novčane kazne.

58 Komisija, uz potporu Vijeća, osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog osnovanosti prvog prigovora.

59 Iako tužitelj u predmetnom slučaju ističe povredu „načela jasnoće“, valja utvrditi da se on u bitnom poziva na načela zakonitosti kazne i pravne sigurnosti navodeći da pojmovi težine i trajanja povrede nisu dovoljno precizni (vidjeti u tom smislu presudu Suda od 29. ožujka 2011., ThyssenKrupp Nirosta protiv Komisije, C-352/09 P, Rec. str. I-2359, točka 80.). Stoga treba ispitati prvi prigovor u odnosu na ta dva načela.

60 S tim u vezi, proizlazi iz sudske prakse da je načelo zakonitosti kazni kako se nalazi u članku 49. Povelje o temeljnim pravima Europske unije (SL 2010, C 83, str. 389.) i kako je posebno bilo potvrđeno člankom 7. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenog 1950. (dalje u tekstu „ECHR“), rezultat načela pravne sigurnosti koje zahtijeva da propisi Europske unije jasno definiraju povrede i sankcije (vidjeti presudu ThyssenKrupp Nirosta protiv Komisije, točka 59. supra, točka 80, i navedena sudska praksa, isto vidjeti, u tom smislu, presudu Općeg suda od 5. travnja 2006., Degussa protiv Komisije, T-279/02, Zb., str. II-897, točka 66, i od 19. svibnja 2010., Wieland-Werke i dr. protiv Komisije, T-11/05, još neobjavljena u Zborniku, točka 58).

61 Između ostalog, načelo pravne sigurnosti zahtijeva da takvi propisi omoguće zainteresiranim osobama da sa sigurnošću znaju opseg nametnutih im obveza i da nedvosmisleno mogu ustanoviti svoja prava i svoje obveze te s tim u skladu poduzeti mjere (presuda Suda ThyssenKrupp Nirosta protiv Komisije, točka 59. supra, točka 81. i navedena sudska praksa).

62 Kako bi se zadovoljilo zahtjevima načela zakonitosti kazne i načela pravne sigurnosti, nije potrebno da odredbe na temelju kojih se izriču sankcije budu do te mjere precizne da posljedice koje mogu proizaći iz povrede tih odredbi budu predvidljive s apsolutnom sigurnošću. Zapravo, postojanje nejasnih pojmova u odredbi ne uzrokuje nužno povredu tih dvaju načela i činjenica da neki zakon dodjeljuje diskrecijsko pravo ne vrijeđa sama po sebi zahtjev predvidljivosti, pod uvjetom da su opseg i načini obavljanja te ovlasti dovoljno jasno definirani (vidjeti u tom smislu presude Degussa protiv Komisije, točka 60. supra, točka 71., i Wieland-Werke i dr. protiv Komisije, točka 60. supra, točke 62. i 63.).

63 U tom smislu je Sud odlučio da se jasnoća propisa ne procijenjuje samo u odnosu na tekst mjerodavne odredbe, nego i na pojašnjenja stalne i objavljene sudske prakse (presuda od 22. svibnja 2008., Evonik Degussa protiv Komisije, C-266/06, još neobjavljena u Zborniku, točka 40.). Sud je također istaknuo da je Komisija prilikom izrade smjernica preuzela kriterije koje je postavila sudska praksa glede načina izračuna novčanih kazni u pravu tržišnog natjecanja Unije, koji su joj omogućili da razvije poznatu i dostupnu praksu odlučivanja. (vidjeti u tom smislu presudu Evonik Degussa protiv Komisije, gore navedena, točka 61.).

64 Što se tiče valjanosti članka 23. stavka 3. Uredbe br. 1/2003 u odnosu na načelo zakonitosti kazne i načelo pravne sigurnosti, treba podsjetiti da je Opći sud već presudio u odnosu na argumente koji su u bitnome slični argumentima koje je iznio tužitelj u prilog prvog prigovora, da stavci 2. i 3. tog članka, koji se imaju čitati zajedno, budući da ograničavaju diskrecijsko pravo Komisije, zadovoljavaju zahtjeve koji proizlaze iz načela zakonitosti kazne i načela pravne sigurnosti (presuda Wieland-Werke i dr. protiv Komisije, točka 60. supra, točke 63. do 72.).

65 S obzirom na sva prethodna razmatranja, odbija se prvi prigovor kao neosnovan.

2. Prigovor protupravnosti smjernica iz 2006.

66 Iz tužbe i dopisa od 30. siječnja 2012. proizlazi da tužitelj ističe, u odnosu na prigovor na temelju protupravnosti smjernica iz 2006. (dalje u tekstu „drugi prigovor“), da su potonje, a posebice točke 35. i 37., protupravne, budući da gotovo neograničenim diskrecijskim pravom koje dodjeljuju Komisiji, vrijeđaju načelo zakonitosti kazne i načelo pravne sigurnosti.

67 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog drugom prigovoru.

68 U tom smislu najprije treba podsjetiti da sukladno sudskoj praksi, u biti, donošenje smjernica od strane Komisije pridonosi poštivanju načela zakonitosti kazne. S tim u vezi se ističe da smjernice određuju, na općenit i apstraktan način, metodologiju koju je Komisija sebi nametnula u svrhu određivanja iznosa novčane kazne i na taj način osiguravaju pravnu sigurnost poduzetnicima (presuda Suda od 28. lipnja 2005., Dansk Rørindustri i dr. protiv Komisije, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, Zb., str. I-5425, točke 211. i 213.).

69 Nadalje, iz točke 2. smjernica iz 2006. proizlazi da se iste nalaze unutar pravnog okvira određenog člankom 23. stavcima 2. i 3., Uredbe br. 1/2003. Naime, u gornjim točkama 59. do 64. ustanovljeno je da taj članak zadovoljava zahtjeve koji proizlaze iz načela zakonitosti kazne i načela pravne sigurnosti.

70 Dalje se ističe da donošenjem smjernica iz 2006. Komisija nije prekoračila granice diskrecijskog prostora koji joj je dodijeljen člankom 23. stavcima 2. i 3. Uredbe br. 1/2003 (vidjeti u tom smislu odgovarajuću presudu Dansk Rørindustri i dr. protiv komisije, točka 68. supra, točka 250.).

71 Zapravo, kako je naznačeno u gornjoj točki 64., predviđeno je člankom 23. stavkom 3. Uredbe br. 1/2003 da Komisija radi određivanja iznosa novčane kazne uzima u obzir težinu i trajanje povrede. Smjernice iz 2006. u točki 19. propisuju da će osnovni iznos novčane kazne ovisiti o udjelu u vrijednosti prodaje, koji se određuje na temelju stupnja težine povrede, pomnoženim s brojem godina povrede.

72 Točnije, s obzirom na težinu povrede, sukladno točkama 21. do 23. smjernica iz 2006., udio u vrijednosti prodaje koji se uzima u obzir (dalje u tekstu koeficijent „težine povrede“) je određen do razine koja ne može prijeći 30%, vodeći računa o određenom broju čimbenika kao što su priroda povrede, skupni tržišni udjel svih sudionika, zemljopisna raširenost povrede i ostvarenje povrede, s tim da se sporazumi o utvrđivanju cijena, o podjeli tržišta i o ograničavanju proizvodnje ubrajaju po svojoj prirodi među najteža ograničavanja tržišnog natjecanja. Sukladno točki 25. smjernica iz 2006., određeno je da će Komisija, u svrhu odvraćanja, uključiti u osnovni iznos dio, koji će omogućiti izračun dodatnog iznosa (dalje u tekstu koeficijent „dodatni iznos“) između 15 i 25% vrijednosti prodaje, vodeći računa o prethodno navedenim faktorima.

73 Što se tiče uzimanja u obzir trajanja povrede, točka 24. smjernica iz 2006. predviđa da se, s jedne strane, iznos određen u odnosu na vrijednost prodaje množi brojem godina sudjelovanja u povredi, i, s druge strane, da se razdoblja kraća od šest mjeseci računaju kao pola godine, a da se razdoblja duža od šest mjeseci ali manja od godinu dana računaju kao puna godina.

74 Sukladno točkama 27. do 31. smjernica iz 2006., osnovni iznos naknadno može biti prilagođen kako bi se uzele u obzir otegotne i olakotne okolnosti i kako bi se osigurao dovoljno odvraćajući značaj iznosa novčane kazne. Sukladno točki 34. spomenutih smjernica, iznos također može biti smanjen kako bi se uzela u obzir Obavijest iz 2002. o suradnji.

75 Također je određeno, u točki 32. smjernica iz 2006., da, sukladno članku 23. stavku 2. Uredbe br. 1/2003, za svakog poduzetnika ili udruženje poduzetnika koje sudjeluje u povredi, konačni iznos novčane kazne niti u jednom slučaju ne smije prijeći 10% ukupnog prihoda ostvarenog u prethodnoj poslovnoj godini.

76 Naposljetku, s jedne strane, Komisija je iznimno predvidjela u točki 35. smjernica iz 2006., da u svrhu određivanja iznosa novčane kazne može uzeti u obzir nesposobnost plaćanja poduzetnika. Suprotno tvrdnjama tužitelja, ta odredba ne daje Komisiji neograničen diskrecijski prostor, budući da su tamo detaljno navedeni uvjeti za smanjenje iznosa novčane kazne zbog nesposobnosti plaćanja. Također je u spomenutoj točki jasno navedeno da, s jedne strane, iznos novčane kazne ne može biti smanjen samo zbog postojanja nepovoljne ili deficitarne financijske situacije i da, s druge strane, smanjenje može biti učinjeno samo na temelju objektivnih dokaza da bi izricanje novčane kazne nepovratno ugrozilo gospodarsku održivost dotičnog poduzetnika te uzrokovalo gubitak svake vrijednosti njegove imovine.

77 S druge strane, u točki 37. smjernica iz 2006., Komisija navodi da posebnosti određenog predmeta ili potreba za postizanjem odvraćajućeg učinka u pojedinačnom predmetu mogu opravdati odstupanje od metodologije iz smjernica iz 2006. Budući da odredbe iz spomenute točke ne ovlašćuju Komisiju da odstupi od načela iz članka 23. stavaka 2. i 3. Uredbe br. 1/2003, može se utvrditi da, suprotno tvrdnjama tužitelja, te odredbe ne dodjeljuju gotovo neograničeno diskrecijsko pravo Komisiji i da stoga spomenuta točka nije u suprotnosti s načelom zakonitosti kazne.

78 Slijedi da je donošenje smjernica iz 2006. od strane Komisije, u mjeri u kojoj se nalazi unutar pravnog okvira određenog člankom 23. stavcima 2. i 3. Uredbe br. 1/2003, doprinijelo određivanju granica korištenja diskrecijskog prava Komisije koje proizlazi iz te odredbe (presuda Degussa protiv Komisije, točka 60. supra, točka 82.) te nije povrijedilo načelo zakonitosti kazne već je doprinijelo njegovom poštivanju.

79 S obzirom na sva prethodna razmatranja, odbija se drugi prigovor kao neosnovan.

B – *Glavni zahtjev za djelomično poništenje pobijane odluke*

80 Kako je navedeno u gornjoj točki 49., prvi, drugi, četvrti, peti i šesti tužbeni razlog istaknuti su prvenstveno u prilog osnovanosti tužbenog zahtjeva za djelomično poništenje pobijane odluke.

81 S obzirom na to da je Komisija u pobijanoj odluci primijenila smjernice iz 2006. te da, kako je zaključeno u gornjoj točki 78., drugi prigovor treba odbiti, prvo će se ispitati šesti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi načela zabrane povratnog djelovanja koja je rezultat njihove primjene na djelovanja za koja se tereti tužitelja, a koja su prethodila donošenju smjernica. Nakon toga će se ispitati prvi, drugi, četvrti i peti tužbeni razlog istaknuti radi dokazivanja da je pobijana odluka sadržavala protupravnosti koje je uzrokovalo više pogrešaka u utvrđenju Komisije.

1. Šesti tužbeni razlog: povreda načela zabrane povratnog djelovanja

82 Tužitelj ističe da je Komisija, budući da se zabranjeni sporazum odnosi na razdoblje između 1992. i 2004., morala primijeniti smjernice iz 1998. Tužitelj smatra da je Komisija, izračunavši iznos novčanih kazni na temelju smjernica iz 2006., povrijedila načelo zabrane povratnog djelovanja. Dodao je da bi primjena smjernica iz 1998. dovela do manje novčane kazne.

83 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog šestom tužbenom razlogu.

84 U tom smislu najprije treba podsjetiti da sukladno stalnoj sudskoj praksi, načelo zabrane povratnog djelovanja kaznenih odredbi, kako se nalazi u članku 49. Povelje o temeljnim pravima i kako je potvrđeno posebice člankom 7. EKLJP, na čije poštivanje pazi sud Unije, omogućuje suprotstavljanje povratnoj primjeni novog tumačenja odredbe koja uspostavlja povredu ukoliko se posljedica tog tumačenja nije razumno mogla predvidjeti u trenutku kad je povreda počinjena (vidjeti u tom smislu odgovarajuću presudu Suda od 8. veljače 2007., Groupe Danone protiv Komisije, C-3/06 P, Zb., str. I-1331, točke 87. do 89., i navedena sudska praksa, i presuda Općeg suda od 2. veljače 2012., Denki Kagaku Kogyo i Denka Chemicals protiv Komisije, T-83/08, točka 120.).

85 Nadalje, sukladno stalnoj sudskoj praksi, bez obzira na odredbe članka 23. stavka 5. Uredbe br. 1/2003, iz kojih proizlazi da odluke kojima se izriču novčane kazne radi povrede prava tržišnog natjecanjanemaju kaznenopravni značaj, Komisija je dužna poštovati načelo zabrane povratnog djelovanja u svakom upravnom postupku koji može rezultirati izricanjem sankcija primjenom pravila tržišnog natjecanja iz Ugovora (vidjeti u tom smislu presudu Dansk Rørindustri i dr. protiv Komisije, točka 68. supra, točka 202.; vidjeti presudu Suda od 18. svibnja 2006., Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients protiv Komisije, C-397/03 P, Zb., str. I-4429, točke 40. i 41., i navedena sudska praksa, i presuda Denki Kagaku Kogyo i Denka Chemicals protiv Komisije, točka 84. supra, točka 122.). To je posebice slučaj kad Komisija odluči izmijeniti represivnu politiku, u konkretnom slučaju opću politiku prava tržišnog natjecanja u području novčanih kazni. Zapravo, takva izmjena, posebice ako je izvršena donošenjem pravila postupanja, poput smjernica, može imati utjecaja u odnosu na načelo zabrane povratnog djelovanja (presuda Dansk Rørindustri i dr. protiv Komisije, točka 68. supra, točka 222.).

86 Nadalje, u svrhu nadzora poštivanja načela zabrane povratnog djelovanja, odlučeno je da treba ispitati je li predmetna izmjena bila razumno previdljiva u razdoblju u kojem su počinjene povrede o kojima je riječ (presuda Dansk Rørindustri i dr. protiv Komisije, točka 68. supra, točka 224.). Značenje pojma predvidljivosti u velikoj mjeri ovisi o sadržaju teksta o kojem je riječ, o području koje pokriva, kao i o broju i svojstvu adresata. Zakon može ispunjavati uvjet predvidivosti i ukoliko osoba o kojoj je riječ mora potražiti odgovarajući savjet kako bi procijenila, u razumnom stupnju s obzirom na date okolnosti, moguće posljedice nekog djelovanja. To se posebno odnosi na osobe koje izvršavaju profesionalnu djelatnost, koje su navikle na to da pri obavljanju svoje djelatnosti moraju primijeniti visoki stupanj opreza. Stoga se od istih može očekivati primjena posebne pažnje pri procjeni rizika koju takva djelatnost podrazumijeva (presuda Dansk Rørindustri i dr. protiv Komisije, točka 68. supra, točka 219.).

87 U tom pogledu, valja podsjetiti da učinkovita primjena pravila tržišnog natjecanja, koja proizlaze iz odredaba Uredbe br. 1/2003, zahtijeva da Komisija u svakom trenutku može, unutar granica određenih člankom 23., stavkom 2. spomenute uredbe, podići razinu novčanih kazni ukoliko je to potrebno kako bi se osigurala provedba pravila tržišnog natjecanja. Iz tog proizlazi da se poduzetnici uključeni u upravni postupak koji može rezultirati izricanjem novčane kazne ne mogu legitimno pouzdati niti u to da Komisija neće prijeći ranije primijenjenu razinu novčanih kazni niti u način izračuna spomenutih novčanih kazni, već moraju, naprotiv, voditi računa o tome da Komisija može u svakom trenutku odlučiti podići razinu iznosa novčanih kazni u odnosu na onaj primijenjen ranije, bilo podizanjem razine iznosa novčanih kazni izricanjem novčanih kazni u pojedinačnim odlukama, bilo primjenom u određenim slučajevima pravila postupanja opće primjene, poput smjernica (presude Groupe Danone protiv Komisije, točka 84. supra, točke 90. i 91., i Dansk Rørindustri i dr. protiv Komisije, točka 68. supra, točke 227. do 230.).

88 U predmetnom slučaju, s jedne strane, treba podsjetiti da je već zaključeno u gornjim točkama 69. i 78. da su smjernice iz 2006. činile dio pravnog okvira određenog člankom 23. stavcima 2. i 3. Uredbe br. 1/2003 te da su doprinijele preciziranju granica izvršavanja prava diskrecijske ocjene Komisije koja proizlazi iz te odredbe. Opći sud je posebice utvrdio, u gornjoj točki 75., da, sukladno članku 23.

stavku 2. Uredbe br. 1/2003, točka 32. smjernica iz 2006. ograničava konačni iznos novčane kazne za svakog poduzetnika ili udruženje poduzetnika koje sudjeluje u povredi na 10% ukupnog prihoda ostvarenog u prethodnoj poslovnoj godini.

89 S druge strane, valja istaknuti da je tužitelj morao, čak i u nedostatku izričite odredbe o periodičnoj reviziji smjernica iz 1998., imajući u vidu postojeću sudsku praksu, voditi računa o mogućnosti da, nakon što je povreda počinjena, Komisija odluči donijeti i primijeniti nove smjernice za izračun novčane kazne (presuda Denki Kagaku Kogyo i Denka Chemicals protiv Komisije, točka 84. supra, točka 116.).

90 S obzirom na sva prethodna razmatranja, valja zaključiti da su smjernice iz 2006. i, osobito, novi način izračuna iznosa novčanih kazni koji iste sadrže, pod pretpostavkom da taj novi način ima učinak povećanja razine izrečenih kazni, bili razumno predvidljivi za poduzetnike poput tužitelja u vrijeme kad je utvrđena povreda bila počinjena i da primjenom smjernica iz 2006. u spornoj odluci na povredu počinjenu prije njihova donošenja, Komisija nije prekršila načelo zabrane povratnog djelovanja (vidjeti u tom smislu presude Suda Dansk Rørindustri i dr. protiv Komisije, točka 68. supra, točke 231. i 232., i od 18. svibnja 2006., Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients protiv Komisije, C-397/03 P, Zb., str. I-4429, točka 25.).

91 Slijedom navedenog, odbija se šesti tužbeni razlog kao neosnovan.

2. Prvi tužbeni razlog: – pogrešna utvrđenja Komisije u odnosu na utvrđenje povrede koja se tužitelju stavlja na teret i izračun iznosa novčane kazne koja mu je izrečena

92 Najprije valja utvrditi da se iz uvoda prvog tužbenog razloga, kako se nalazi u tužbi, odnosno „tuženik ne vodi računa o brojnim olakotnim okolnostima u korist tužitelja, čime krši članak 23. stavak 3. Uredbe br. 1/2003“, može zaključiti da tužitelj tvrdi da pobijana odluka sadrži više protupravnosti koje su rezultat činjenice da Komisija nije uzela u obzir olakotne okolnosti na temelju kojih je trebala smanjiti iznos novčane kazne koju je izrekla tužitelju.

93 Međutim, trinaest okolnosti na koje se poziva tužitelj, izloženih u jednakom broju dijelova na koje je podijeljen prvi tužbeni razlog, u bitnom ukazuju na više pogrešnih utvrđenja Komisije, prvo, određene okolnosti u odnosu na utvrđenje povrede koju Komisija stavlja na teret tužitelju (četvrti, šesti, sedmi, osmi i jedanaesti dio) i, drugo, ostale okolnosti u odnosu na izračun iznosa novčane kazne koju mu je izrekla (prvi, drugi, treći, četvrti, deveti, deseti, dvanaesti i trinaesti dio).

a) Pogreške u utvrđenju povrede koja se tužitelju stavlja na teret

94 Najprije je potrebno ispitati šesti, sedmi i osmi dio prvog tužbenog razloga kojima se u bitnome nastoji dokazati da je Komisija počinila pogrešno utvrđenje zaključivši da je tužitelj u Austriji sudjelovao u utvrđenoj povredi, s obzirom na to da je tužitelj u navedenoj povredi mogao sudjelovati samo u Njemačkoj.

95 Potom će se ispitati četvrti i jedanaesti dio prvog tužbenog razloga utoliko što se istima u bitnome nastoji dokazati pogrešna primjena članka 101. UFEU-a s obzirom na to da određena djelovanja za koja se tereti tužitelja ne predstavljaju povredu prava tržišnog natjecanja.

Šesti, sedmi i osmi dio prvog tužbenog razloga: pogrešno utvrđenje sudjelovanja tužitelja u utvrđenoj povredi u Austriji

96 Najprije je potrebno ispitati sedmi dio prvog tužbenog razloga, potom šesti dio i naposljetku, osmi dio.

– Sedmi dio prvog tužbenog razloga: pogrešno utvrđenje o tužiteljevom usklađivanju cijena u Austriji s cijenama u Njemačkoj

97 Tužitelj tvrdi da nije, suprotno tvrdnjama Komisije u uvodnoj izjavi 351. pobijane odluke, usklađivao svoje cijene u Austriji sa svojim cijenama u Njemačkoj putem sporazuma sa svojim konkurentima, nego na temelju vlastite odluke. Među ostalim tužitelj navodi da dokazi koje je u tu svrhu iznijela Komisija u bilješci br. 404 pobijane odluke potječu iz razdoblja u kojem tužitelj više nije bio član koordinirajućeg tijela ASI ili se tiču vrata za kade, podskupine proizvoda koje nije proizvodio.

98 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog sedmom dijelu prvog tužbenog razloga.

99 S tim u vezi, prvenstveno je potrebno ustanoviti da tužitelj pogrešno tumači uvodnu izjavu 351. pobijane odluke u smislu da bi ga Komisija optužila da je usklađivao svoje cijene u Austriji sa svojim cijenama u Njemačkoj. Zapravo, uvodna izjava 351. pobijane odluke je jedna od uvodnih izjava u kojima je Komisija opovrgnula argumentaciju tužitelja unutar upravnog postupka. Tužitelj je tvrdio da, usprkos svom učestalom sudjelovanju na sastancima koordinirajućeg tijela ASI od 2001., nije nikada upotrijebio informacije o cijenama razmijenjene tijekom tih sastanaka i odredio svoje cijene na austrijskom tržištu u odnosu na cijene društva majke na njemačkom tržištu te da razmjena informacija ni u kojem slučaju nije utjecala na tržište.

100 U odgovoru na argumentaciju tužitelja u upravnom postupku, Komisija je u bitnom ocijenila, u uvodnoj izjavi 350. pobijane odluke, da, uzimajući u obzir sudjelovanje tužitelja na sastancima koordinirajućeg tijela ASI od 2001., isti nije mogao ne uzeti u obzir, izravno ili neizravno, informacije o cijenama koje su iznijeli njegovi konkurenti. U uvodnoj izjavi 351. spomenute odluke, Komisija je objasnila kako činjenica da usklađivanje cijena možda nije imalo utjecaja na tržište ili na krajnje potrošačke cijene, ne mijenja tvrdnju u skladu s kojom je to usklađivanje imalo cilj koji narušava tržišno natjecanje. U istoj uvodnoj izjavi Komisija je pojasnila kako nikada nije tvrdila da je tužitelj raspravljao o primjeni cijena u Njemačkoj na austrijskom tržištu, nego je naprotiv, samo tvrdila da su članovi koordinirajućeg tijela ASI raspravljali o vlastitoj politici cijena, uzimajući u obzir kretanja cijena na njemačkom tržištu. Iz prethodnih razmatranja proizlazi da se utvrđenje Komisije o usklađivanju cijena u Austriji s cijenama u Njemačkoj ne odnosi samo na tužitelja, nego se načelno odnosi na sustav usklađivanja cijena koji su uspostavili svi proizvođači kupaonske opreme u koordinirajućem tijelu ASI, čak i prije nego li je tužitelj pristupio tom tijelu. Među ostalim, valja podsjetiti da je koordinirajuće tijelo ASI bilo nacionalno stručno udruženje koje je obuhvaćalo proizvođače triju podskupina proizvoda iz gornje točke 3. Prema tome, bez učinka su tužiteljeve tvrdnje da dokazi koje je iznijela Komisija u bilješci br. 404 pobijane odluke odnose na proizvode koje tužitelj ne proizvodi.

101 Na drugom mjestu, u odnosu na prigovor da je Komisija pogrešno smatrala da su cijene u Austriji, na temelju sporazuma sa konkurentima, bile usklađene sa cijenama u Njemačkoj, potrebno je utvrditi da je tužitelj samo naveo, ne potkrijepivši taj navod dokazima, da je to usklađivanje bilo rezultat vlastite odluke. Prema tome, taj prigovor valja odbaciti.

102 Na trećem mjestu, potrebno je utvrditi, kao što to čini i Komisija u uvodnoj izjavi 350. pobijane odluke, da je tužitelj u svom odgovoru na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku potvrdio sudjelovanje u razmjeni informacija o povećanju cijena za vrijeme sastanaka koordinirajućeg tijela ASI od 2001., navodeći da nikada nije koristio informacije o cijenama razmijenjene na tim sastancima. U odgovoru na pitanje koje je postavio Opći sud za vrijeme rasprave, tužitelj je potvrdio tu tvrdnju. To priznanje o sudjelovanju je među ostalim potvrđeno utvrđenjima Komisije, koja su bila propisno potkrijepljena preciznim dokazima koji su bili suglasni te koje tužitelj nije osporio, izloženim u uvodnim izjavama 325. do 339. pobijane odluke, a kojima se dokazuje da je tužitelj od 2001. učestalo sudjelovao na sastancima koordinirajućeg tijela ASI tijekom kojih su proizvođači kupaonske opreme

usklađivali svoje cijene na austrijskom tržištu. Iz prethodnih razmatranja proizlazi da je Komisija s dovoljnom izvjesnošću utvrdila sudjelovanje tužitelja u protutržišnim sporazumima kojima se usklađivalo povećanje cijena.

103 S jedne strane, taj zaključak ne može biti doveden u pitanje činjenicom da bilješka br. 404 pobijane odluke sadrži informacije koje se odnose na razdoblje koje je prethodilo pristupanju tužitelja koordinirajućem tijelu ASI. Ta bilješka zapravo treba dokazati tvrdnju iz uvodne izjave 351. pobijane odluke koja se odnosi na usklađivanje austrijskih cijena s cijenama u Njemačkoj. Naime, u gornjoj točki 100. je izloženo da se ta tvrdnja načelno odnosila na sustav usklađivanja cijena koji su uspostavili svi proizvođači kupaonske opreme u koordinirajućem tijelu ASI, čak i prije nego li je tužitelj pristupio tom tijelu.

104 S druge strane, okolnost u skladu s kojom tužitelj, kako tvrdi, predmetne sporazume nije proveo na način da uskladi svoje cijene s cijenama njemačkog društva majke te nije koristio informacije razmijenjene tijekom sastanaka koordinirajućeg tijela ASI, nije dovoljna za isključiti primjenu članak 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u.

105 Proizlazi iz prethodnih razmatranja da sedmi dio prvog tužbenog razloga valja odbiti kao neosnovan.

– Šesti dio prvog tužbenog razloga: pogrešno utvrđenje sudjelovanja tužitelja u razmjeni informacija u Austriji

106 Tužitelj tvrdi da nije sudjelovao u razmjeni osjetljivih poslovnih informacija u Austriji, osim onih koje se odnose na cijene. U prilog toj tvrdnji, tužitelj objašnjava da niti jedan dokument koji je Komisija navela u bilješci br. 387 pobijane odluke ne dokazuje da je sudjelovao u razmjeni zabranjenih informacija u Austriji.

107 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog šestom dijelu prvog tužbenog razloga.

108 Najprije je važno utvrditi, pod pretpostavkom da su spomenuti argumenti u cijelosti ili djelomično osnovani, da pogreška koju bi sadržavalo utvrđenje u pobijanoj odluci o sudjelovanju tužitelja u razmjeni osjetljivih poslovnih informacija u Austriji ne bi uzrokovalo poništenje članka 1. pobijane odluke u mjeri u kojoj se tiče tužitelja. Zapravo je prilikom ispitivanja sedmog dijela prvog tužbenog razloga ustanovljeno da je Komisija ispravno zaključila o sudjelovanju tužitelja u usklađivanju povećanja cijena na austrijskom tržištu od 2. ožujka 2001. do 9. studenog 2004. Naime, iz uvodne izjave 341. pobijane odluke proizlazi da je Komisija smatrala da je razmjena informacija podupirala osnovni sustav usklađivanja cijena. U uvodnoj izjavi 395. pobijane odluke je Komisija, dakle, u odnosu na sustav usklađivanja povećanja cijena, zaključila o postojanju zabranjenih sporazuma koje su uspostavili proizvođači kupaonske opreme u Austriji.

109 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da, s obzirom na zaključak o sedmom dijelu, nema mjesta odlučivanju o šestom.

– Osmi dio prvog tužbenog razloga: pogrešno utvrđenje dosega sudjelovanja tužitelja u zabranjenom sporazumu

110 U osmom dijelu prvog tužbenog razloga, tužitelj posebice tvrdi, s jedne strane, da se utvrđenje Komisije u uvodnim izjavama 796. do 834. pobijane odluke, odnosno da su multinacionalne grupe omogućile organizaciju stabilnog zabranjenog sporazuma, izvan granica i podskupina proizvoda, zahvaljujući centraliziranom utvrđivanju cijena i dobrom protoku informacija unutar spomenutih grupa, ne odnosi na njega budući da njegovo sudjelovanje u utvrđenoj povredi nije imalo međunarodni doseg, zbog toga

što podružnica u Austriji nije imala autonomiju kad je riječ o utvrđivanju cijene u odnosu na sjedište društva u Njemačkoj, i, s druge strane, da je bio prisutan na tržištu samo jedne podskupine od tri podskupine proizvoda iz gornje točke 3.

111 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog osmom dijelu prvog tužbenog razloga.

112 U tom smislu, s jedne strane, potrebno je staviti u kontekst utvrđenja Komisije, u uvodnim izjavama 796. do 834. pobijane odluke, u skladu s kojima su multinacionalne grupe organizirale stabilan zabranjeni sporazum izvan granica i podskupina proizvoda zahvaljujući centralnom određivanju cijena. Zapravo su ta utvrđenja dio obrazloženja Komisije, u uvodnim izjavama 793. do 849. pobijane odluke, kojima je Komisija željela ustanoviti da su zabranjeni sporazumi koje su uspostavili proizvođači kupaonske opreme u šest zemalja članica te koji su se odnosili na tri podskupine proizvoda iz gornje točke 3. imali obilježja jedinstvene i produžene povrede. Svrha tih utvrđenja nije bila da se, sama po sebi, odnose posebno na tužitelja.

113 S druge strane, potrebno je navesti da, nakon što je utvrdila postojanje jedinstvene i produžene povrede, u uvodnoj izjavi 850. pobijane odluke, Komisija je objasnila da je, u svrhu utvrđivanja odgovornosti za takvu povredu nekog poduzetnika koji je osobno sudjelovao samo u dijelu protutržišnih sporazuma, dovoljno dokazati da je spomenuti poduzetnik svojim vlastitim ponašanjem želio doprinijeti zajedničkim ciljevima svih sudionika i da je imao saznanja o ponašanjima koje su predvidjeli ili proveli drugi poduzetnici slijedeći te ciljeve, ili da je ta ponašanja razumno mogao predvidjeti i bio spreman preuzeti rizik. Naime, u uvodnim izjavama 872. i 873. pobijane odluke, Komisija je smatrala da je tužitelj sudjelovao u jedinstvenoj i produženoj povredi s obzirom na to da je, u odnosu na svoje sudjelovanje na sastancima koordinirajućih tijela, ASI, u Austriji, i IndustrieForum Sanitär, u Njemačkoj, razumno mogao poznavati različite vrste proizvoda koji su bili predmet utvrđene povrede. Suprotno tome, kad je riječ o zemljopisnoj raširenosti povrede, Komisija je smatrala da je tužitelj mogao imati saznanja samo o zabranjenim postupanjima u Austriji i Njemačkoj.

114 Dakle, u predmetnom postupku tužitelj nije osporio utvrđenu povredu, odnosno jedinstvenu i produženu povredu, kako je prikazana u uvodnim izjavama 793. do 849. pobijane odluke. K tome, kako je ustanovljeno u gornjim točkama 53. i 54., tužitelj je sa zakašnjenjem osporio svoje poznavanje jednog od glavnih obilježja spomenute povrede, odnosno da se ta povreda odnosila na tri podskupine proizvoda.

115 Okolnost koju ističe tužitelj, prema kojoj se utvrđenja Komisije, posebice iz uvodnih izjava 793. i 834. pobijane odluke, koja se odnose na centralizirano utvrđivanje cijena i na podskupine proizvoda na koje se odnosi zabranjeni sporazum, na njega ne primjenjuju, ne može dovesti u pitanje obrazloženje Komisije koje se odnosi, s jedne strane, na postojanje jedinstvene i produžene povrede i, s druge strane, na sudjelovanje tužitelja u takvoj povredi i, time, uzrokovati poništenje pobijane odluke.

116 Iz prethodnih uvodnih izjava proizlazi da valja odbaciti osmi dio prvog tužbenog razloga kao neučinkovit.

117 U odnosu na zaključke iz gornjih točaka 105., 109. i 116., valja procijeniti da je, suprotno tvrdnjama tužitelja, Komisija mogla, bez da počini pogrešku u utvrđenju, zaključiti da sudjelovanje tužitelja u utvrđenoj povredi nije bilo ograničeno na Njemačku, nego je pokrivalo i Austriju.

Četvrti i jedanaesti dio prvog tužbenog razloga: pogrešna primjena članka 101. UFEU-a

118 Potrebno je navesti da se četvrti dio prvog tužbenog razloga u bitnome temelji na tvrdnjama prema kojima je, s jedne strane, usklađivanje rasta cijena odgovaralo zahtijevu kupaca, točnije trgovaca na veliko, i, s druge strane, činjenica da je udovoljeno takvom zahtjevu nije predstavljala povredu članka 101. UFEU-a. Kad je riječ o jedanaestom dijelu prvog tužbenog zahtjeva, tužitelj ističe da transparentnost tržišta nije štetna za tržišno natjecanje.

119 Prije ispitivanja četvrtog i jedanaestog dijela prvog tužbenog razloga koji se temelje na povredi članka 101. UFEU-a, valja podsjetiti na sudsku praksu koja se odnosi na povredu članka 101. stavka 1. UFEU-a.

120 U tom smislu, sukladno članku 101. stavku 1. UFEU-a zabranjeni su i nespojivi s unutarnjim tržištem svi sporazumi među poduzetnicima, sve odluke udruženja poduzetnika i sva usklađena djelovanja koja mogu utjecati na trgovinu među državama članicama i koja imaju za cilj ili učinak sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu.

121 Da bi postojao sporazum u smislu članka 101. stavka 1. UFEU-e, dovoljno je da su poduzetnici o kojima je riječ izrazili svoju zajedničku volju za djelovanjem na tržištu na određeni način (presude Općeg suda od 17. prosinca 1991., Hercules Chemicals protiv Komisije, T-7/89, Zb., str. II-1711., točka 256., i od 20. ožujka 2002., HFB Holding i dr. protiv Komisije, T-9/99, Zb., str. II-1487., točka 199.).

122 Može se smatrati da je sporazum u smislu članka 101. stavka 1. UFEU-a zaključen onda kada postoji suglasnost volja o samom principu ograničenja tržišnog natjecanja, iako se o određenim elementima namjeravanog ograničenja i dalje pregovara. (vidjeti u tom smislu presudu HFB Holding i dr. protiv Komisije, točka 121 supra, točke 151. do 157. i 206.).

123 Pojam usklađenog djelovanja odnosi se na oblik usklađivanja između poduzetnika koji, iako nije došao do stadija realizacije sporazuma u pravom smislu riječi, namjerno nadomješta stvarnu suradnju između istih čime ugrožava tržišno natjecanje (presude Suda od 8. srpnja 1999., Komisija protiv Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Zb., str. I-4125., točka 115., i Hüls protiv Komisije, C-199/92 P, Zb., str. I-4287., točka 158.).

124 U tom smislu, članak 101. stavak 1. UFEU-a, protivan je svakom izravnom ili neizravnom stupanju u kontakt gospodarskih subjekata koje je takve naravi da utječe na postupanje stvarnog ili potencijalnog konkurenta na tržištu ili otkriva takvom konkurentu postupanje na tržištu za koje se poduzetnik odlučio ili koje razmatra usvojiti, ukoliko takav kontakt ima za cilj ili posljedicu ograničenje tržišnog natjecanja. (vidjeti u tom smislu presudu Komisija protiv Anic Partecipazioni, točka 123. supra, točke 116. i 117.).

125 Razmjena informacija protivna je pravilima tržišnog natjecanja Unije ukoliko umanjuje ili uklanja stupanj neizvjesnosti u djelovanju tržišta o kojem je riječ što dovodi do ograničenja tržišnog natjecanja između poduzetnika (vidjeti u tom smislu presudu Suda od 02. listopada 2003., Thyssen Stahl protiv Komisije, C-194/99 P, Zb., str.. I-10821., točka 81. i navedenu sudsku praksu).

126 Naime, otkrivanje osjetljivih informacija uklanja neizvjesnost vezanu uz buduće postupanje konkurenta te također, izravno ili neizravno, utječe na strategiju adresata tih informacija (vidjeti u tom smislu, presudu Suda od 23. studenog 2006., Asnef-Equifax i Administración del Estado, C-238/05, Zb., str. I-11125., točka 51., i navedenu sudsku praksu). Svaki gospodarski subjekt stoga mora autonomno odrediti politiku poslovanja koju namjerava voditi u okviru unutarnjeg tržišta, kao i uvjete koje namjerava pružiti svojim strankama (vidjeti presudu Thyssen Stahl protiv Komisije, točka 125. supra, točka 82. i navedenu sudsku praksu).

127 Iako taj zahtjev za autonomijom ne isključuje pravo gospodarskih subjekata da se na razuman način prilagode utvrđenom ili očekivanom postupanju svojih konkurenata, strogo mu je protivan svaki izravan ili neizravan kontakt između takvih subjekata, koji ima za cilj ili posljedicu uspostavu uvjeta tržišnog natjecanja koji ne odgovaraju normalnim uvjetima tržišta o kojem je riječ, vodeći računa o prirodi proizvoda ili pruženih usluga, veličini i broju poduzetnika kao i veličini spomenutog tržišta (vidjeti presudu Thyssen Stahl protiv Komisije, točka 125. supra, točka 83. i navedenu sudsku praksu).

– Četvrti dio prvog tužbenog razloga: usklađivanje cijena kao posljedica zahtjeva stranaka

128 Unutra četvrtog dijela prvog tužbenog razloga tužitelj u bitnome iznosi da, suprotno utvrđenjima Komisije u pobijanoj odluci, članak 101. UFEU-a nije bio prekršen, budući da se usklađivanjem visina cijena nastojalo udovoljiti zahtjevu stranaka, točnije trgovaca na veliko, koji su vršili značajne pritiske na proizvođače kupaonske opreme. Među ostalim, tužitelj tvrdi da je Komisija prilikom izračuna iznosa novčane kazne koju mu je izrekla, propustila uzeti u obzir, kao olakotnu okolnost, pritiske koje su trgovci na veliko vršili na proizvođače kupaonske opreme, premda su ti pritisci bili jedan od uzroka utvrđene povrede.

129 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog četvrtom dijelu prvog tužbenog razloga.

130 U tom smislu, na prvom mjestu, kad je riječ o tvrdnjama tužitelja prema kojima usklađivanje između proizvođača, budući da se njime nastojalo udovoljiti zahtjevu stranaka, točnije trgovaca na veliko, nije činilo povredu članka 101. UFEU-a, najprije je potrebno istaknuti da je Komisija u pobijanoj odluci ispitala ulogu trgovaca na veliko u predmetnom slučaju. Komisija je zapravo u uvodnoj izjavi 740. pobijane odluke utvrdila da su prilikom uvođenja cestarina u Austriji, trgovci na veliko zahtijevali od proizvođača kupaonske opreme, u okvirima koordinirajućeg tijela ASI, da primjene povećanje cijena od 0,6%, a ne povećanje od 0,2%, kako su potonji bili odlučili. Isto tako, u uvodnim izjavama 657. i 658. pobijane odluke, Komisija je iznijela da su određeni austrijski proizvođači objasnili usklađivanje rasta cijena prilikom uvođenja eura, pritiscima koje su vršili trgovci na veliko. Naposljetku, u uvodnim izjavama 931. do 934. pobijane odluke, Komisija je načelno istaknula da su se proizvođači kupaonske opreme pozvali na kupovnu moć i pritiske trgovaca na veliko kako bi opravdali te zabranjene sporazume te kao olakotnu okolnost. Komisija je ipak odbila usvojiti te argumente.

131 Nadalje, u odnosu na sudsku praksu navedenu u gornjim točkama 120. do 127., potrebno je podsjetiti da je u gornjoj točki 120. ustanovljeno da je tužitelj sudjelovao u protutržišnim sporazumima koji su se sastojali u usklađivanju rasta budućih cijena na austrijskom tržištu. Među ostalim, valja utvrditi da tužitelj u okviru predmetnog postupka i kako je potvrdio u odgovoru na pitanje koje je Opći sud postavio tijekom rasprave, nije osporio svoje sudjelovanje u zabranjenim sporazumima koje su uspostavili proizvođači kupaonske opreme na njemačkom tržištu, a kako je utvrdila Komisija u uvodnim izjavama 246. do 252. pobijane odluke.

132 Dakle, suprotno tvrdnjama tužitelja i kako je ispravno istaknula Komisija u uvodnoj izjavi 657. pobijane odluke, činjenica da su trgovci na veliko zahtijevali od proizvođača da usvoje određeno postupanje ne oslobađa potonje od odgovornosti zbog njihovog sudjelovanja u protutržišnim djelovanjima. Među ostalim, kako je Komisija ispravno istaknula u uvodnoj izjavi 934. pobijane odluke, ukoliko uvjeti na tržištima uzlazno i silazno od tržišta iz zabranjenog sporazuma imaju utjecaj na postupanje subjekata na potonjem tržištu, to ni na koji način ne opravdava da ti subjekti surađuju sa svojim konkurentima, umjesto da neovisno odgovore zahtjevima tržišta (vidjeti u tom smislu presude Općeg suda HFB i dr. protiv Komisije, točka 121. supra, točka 178, i od 25. listopada 2005., Groupe Danone protiv Komisije, T-38/02, Zb., str. II-4407, točka 423.).

133 Stoga u predmetnom slučaju tobožnja kupovna moć trgovaca na veliko, kad bi bila ustanovljena, ne može ni u kojem slučaju opravdati zabranjene sporazume koje su uspostavili proizvođači kupaonske opreme.

134 Na drugom mjestu, kad je riječ o prigovorima tužitelja Komisiji da prilikom izračuna iznosa novčane kazne nije uzela u obzir kao olakotnu okolnost pritiske koje su vršili trgovci na veliko, dovoljno je napomenuti da, sukladno sudskoj praksi, pritisci bilo kojeg stupnja ne bi činili olakotnu okolnost. Postojanje takvih pritisaka ne utječe na postojanje i težinu počinjene povrede. Tužitelj je umjesto sudjelovanja u zabranjenom sporazumu mogao prijaviti pritiske kojima je bio izložen

nadležnim tijelima i podnijeti tužbu Komisiji (vidjeti u tom smislu presudu Dansk Rørindustri i dr. protiv Komisije, točka 68. supra, točka 370., i presuda Općeg suda od 20. ožujka 2002., LR AF 1998 protiv Komisije, T-23/99, Zb., str. II-1705, point 339).

135 Stoga se može smatrati da je u predmetnom slučaju Komisija ispravno odlučila ne uzeti u obzir pritiske trgovaca na veliko kao olakotnu okolnost.

136 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da valja odbiti četvrti dio prvog tužbenog razloga kao neosnovan.

– Jedanaesti dio prvog tužbenog razloga: prednosti transparentnosti tržišta za tržišno natjecanje

137 Tužitelj u bitnom ističe da utvrđenje Komisije u uvodnoj izjavi 991. pobijane odluke, prema kojem usklađivanje datuma kada su se određivale cijene potvrđuje način djelovanja ciklusa cijena, budući da čini tržište transparentnim, nije uzelo u obzir činjenicu da, s jedne strane, transparentnost tržišta po sebi nije štetna za tržišno natjecanje i, s druge strane, to usklađivanje i ta transparentnost su se odnosili na datume, a ne na cijene.

138 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog jedanaestom dijelu prvog tužbenog razloga.

139 U tom smislu, u odnosu na sudsku praksu spomenutu u gornjim točkama 120. do 127., valja istaknuti da je, u uvodnoj izjavi 991. pobijane odluke, Komisija odgovorila na argumente koje je tužitelj iznio u upravnom postupku u vezi s navodnim koristima proizašlim iz usklađivanja datuma rasta cijena. S obzirom na to, Komisija je smatrala da su spomenuti argumenti potvrđivali transparentnost na tržištu i djelovanje ciklusa cijena kako je opisano u pobijanoj odluci.

140 Kao i u okviru četvrtog dijela prvog tužbenog razloga, s jedne strane, valja napomenuti da je u gornjoj točki 102. ustanovljeno da je tužitelj sudjelovao u protutržišnim sporazumima koji su se sastojali u usklađivanju rasta cijena na austrijskom tržištu. S druge strane, u okviru predmetnog postupka, tužitelj nije osporio svoje sudjelovanje u zabranjenim sporazumima koje su uspostavili proizvođači kupaonske opreme na njemačkom tržištu, kako je Komisija ustanovila u uvodnim izjavama 246. do 252. pobijane odluke. Potrebno je dodatno naglasiti da, suprotno tvrdnjama tužitelja u ovom dijelu prvog tužbenog razloga, kako proizlazi iz uvodnih izjava 152. do 163. pobijane odluke, u bitnom iznesenih u gornjoj točki 2., usklađivanje rasta budućih cijena koje je Komisija utvrdila na njemačkom i austrijskom tržištu, odnosilo se na datume spomenutog rasta cijena kao i na njegov opseg.

141 Naime, iz sudske prakse proizlazi da, iako je svakom proizvođaču dopušteno slobodno mijenjati svoje cijene i pri tome uzimati u obzir postupanje, sadašnje ili koje se može predvidjeti, svojih konkurenata, ipak je protivno pravilima tržišnog natjecanja iz UFEU-a da proizvođač na bilo koji način surađuje sa svojim konkurentima kako bi odredio smjernice usklađenog djelovanja u odnosu na porast cijena i kako bi osigurao uspjeh tom porastu uklanjajući prethodno svaku nesigurnost u obostranom postupanju u odnosu na glavne elemente tog djelovanja, kao što su stopa, predmet, vrijeme i mjesto porasta (presuda Suda od 14. srpnja 1972., ICI protiv Komisije, 48/69, Zb., str. 619, točka 118.).

142 Prema tome, Komisija je opravdano smatrala da su zabranjeni sporazumi uspostavljeni na austrijskom i njemačkom tržištu predstavljali povredu prava tržišnog natjecanja. Slijedom navedenog argument tužitelja u vezi s transparentnošću tržišta se ne može prihvatiti.

143 S obzirom na sve navedeno, valja odbiti jedanaesti dio prvog tužbenog razloga kao neosnovan.

b) Pogrešna utvrđenja u odnosu na izračun iznosa novčane kazne izrečene tužitelju

144 Na temelju prvog, drugog, trećeg, petog, devetog, desetog, dvanaestog i trinaestog dijela prvog tužbenog razloga, tužitelj u bitnom prigovara Komisiji da je počinila više pogrešaka u utvrđenju time što nije uzela u obzir, kršeći članak 23. stavak 3. Uredbe br. 1/2003, brojne okolnosti koje on smatra olakotnima i s obzirom na koje je iznos novčane kazne koja mu je izrečena imao biti smanjen.

145 Komisija osporava argumente koje je izložio tužitelj.

146 Uvodno, najprije valja podsjetiti da, kako je zaključeno u gornjim točkama 69. i 78., usvajanje smjernica iz 2006. je unutar pravnog okvira određenog člankom 23. stavcima 2. i 3., Uredbe br. 1/2003. i stoga je doprinijelo određivanju granica korištenja diskrecijskog prava Komisije koje proizlazi iz te odredbe i nije povrijedilo načelo zakonitosti kazne već je doprinijelo njegovom poštivanju.

147 Nadalje, valja podsjetiti da, kako proizlazi iz smjernica iz 2006., metodologija koju je koristila Komisija za određivanje novčanih kazni sadrži dvije faze. Najprije Komisija određuje osnovni iznos za svakog poduzetnika ili udruženje poduzetnika. Taj osnovni iznos omogućuje iskazivanje težine predmetne povrede, i to uzimajući u obzir, sukladno točki 22. spomenutih smjernica, karakteristična obilježja povrede kao što su priroda povrede, skupni udjel tržišta svih zainteresiranih strana, zemljopisna raširenost i provedba povrede. Potom Komisija može prilagoditi taj osnovni iznos na način da ga poveća ili smanji i to s obzirom na otegotne ili olakotne okolnosti karakteristične za sudjelovanje svakog poduzetnika koji je sudjelovao u povredi (vidjeti u tom smislu presudu Općeg suda od 25. listopada 2011., Aragonesas Industrias y Energía protiv Komisije, T-348/08, još neobjavljena u Zborniku, točke 260. i 264., i navedenu sudsku praksu).

148 Preciznije, kad je riječ o prvoj fazi metode za određivanje kazni, sukladno točkama 13. do 25. smjernica iz 2006., svakako valja istaknuti da je osnovni iznos novčane kazne vezan uz koeficijent „težine povrede“, koji odražava stupanj težine povrede kao takav i koji načelno može biti određen, kako je navedeno u gornjoj točki 72., do stupnja koji ne može prijeći 30% relevantne vrijednosti prodaje, i to uzimajući u obzir kriterije iz točke 22. smjernica iz 2006. (vidjeti u tom smislu presudu Aragonesas Industrias y Energía protiv Komisije, točka 147. supra, točka 261.). Međutim, treba navesti da se već u toj prvoj fazi također uzimaju u obzir objektivni čimbenici koji se odnose na specifičnu i pojedinačnu situaciju svakog poduzetnika koji je sudjelovao u toj povredi. Naime, koeficijent „težine povrede“ se primjenjuje u odnosu na dva objektivna individualna čimbenika, vrijednost prodaje proizvoda ili usluga koje povredom, izravno ili neizravno, ostvari svaki poduzetnik, u relevantnom zemljopisnom području unutar teritorija EGP-a, s jedne strane i, trajanje njihovog sudjelovanja u predmetnoj ukupnoj povredi, s druge strane. (vidjeti u tom smislu presudu Aragonesas Industrias y Energía protiv Komisije, točka 147. supra, točka 269.).

149 Među ostalim, osnovni iznos novčane kazne može, sukladno odredbama točke 25. smjernica iz 2006., biti dopunjen primjenom dodatnog iznosa, čija je svrha odvraćanje poduzetnika od sudjelovanja u horizontalnim sporazumima usklađivanja cijena. Kako je istaknuto u gornjoj točki 72., koeficijent „dodatni iznos“, koji se primjenjuje neovisno o trajanju sudjelovanja poduzetnika u povredi, određuje se na ljestvici između 15 i 25% vrijednosti prodaje koja se uzima u obzir, s obzirom na čimbenike iz točke 22. smjernica iz 2006. (presuda Aragonesas Industrias y Energia protiv Komisije, točka 147. supra, točka 261.).

150 Prvenstveno, u početku, valja ispitati prvi, treći, peti, deveti i deseti dio prvog tužbenog razloga, u okvirima devetog i desetog dijela prvog tužbenog razloga, koji se temelje na pogreškama u utvrđenju koje je Komisija počinila u odnosu na težinu utvrđene povrede. Potom će se ispitati drugi, dvanaesti i trinaesti dio prvog tužbenog razloga koji se temelje na pogreškama u utvrđenju Komisije u odnosu na na neuzimanje u obzir olakotnih okolnosti.

Prvi, treći, peti, deveti i deseti dio prvog tužbenog razloga: pogreške u utvrđenju težine utvrđene povrede

– Prvi dio prvog tužbenog razloga: neuzimanje u obzir činjenice da je tužitelj proizvodio proizvode iz samo jedne od triju podskupina proizvoda na koje se odnosi utvrđena povreda

151 Tužitelj ističe da proizvodi samo visokokvalitetne sanitarne armature za kupaonice i da Komisija nije uzela u obzir činjenicu da se njegova aktivnost odnosila samo na dio jedne od triju podskupina proizvoda na koje se odnosi utvrđena povreda.

152 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog prvog dijela prvog tužbenog razloga.

153 S tim u vezi je potrebno istaknuti da je, kako je navedeno u gornjoj točki 112., Komisija u uvodnim izjavama 793. do 849. pobijane odluke ustanovila, da su zabranjeni sporazumi koje su uspostavili proizvođači kupaonske opreme u šest država članica i koji su se odnosili na tri podskupine proizvoda, imali obilježja jedinstvene i produžene povrede i, u uvodnoj izjavi 872. spomenute odluke, da je tužitelj razumno mogao imati saznanja o činjenici da se ta povreda odnosila na tri podskupine proizvoda. Među ostalim je u gornjoj točki 54. navedeno da je ta utvrđenja tužitelj u okviru predmetnog postupka osporio sa zakašnjenjem.

154 Pod takvim je okolnostima porebno istaknuti da je ograničeno sudjelovanje tužitelja u utvrđenoj povredi, točnije u vezi sa samo jednom od tri podskupine proizvoda, odnosno, jednim dijelom podskupine sanitarnih armatura, Komisija uzela u obzir prilikom određivanja osnovnog iznosa novčane kazne. Zapravo je sukladno sudskoj praksi navedenoj u gornjoj točki 148., kako je navedeno u gornjoj točki 18., spomenuti osnovni iznos izračunat, za svakog poduzetnika, na temelju vrijednosti prodaje po državi članici i za podskupinu proizvoda o kojem je riječ.

155 Proizlazi iz prethodnih razmatranja da prvi dio prvog tužbenog razloga valja odbiti kao neosnovan.

– Treći dio prvog tužbenog razloga: neuzimanje u obzir činjenice da tužitelj nije imao saznanja o utvrđenoj povredi te je u njoj sudjelovao u samo dvije od šest država članica na koje se povreda odnosila

156 Tužitelj u bitnom prigovara Komisiji da nije uzela u obzir, prilikom izračuna osnovnog iznosa novčane kazne, činjenicu da je, kako je zaključila u uvodnoj izjavi 873. pobijane odluke, tužitelj sudjelovao u utvrđenoj povredi samo u dvije države članice od šest na koliko ih se povreda odnosila. S obzirom na tu okolnost tužitelj smatra da je, pod uvjetom da su smjernice iz 2006. primjenjive u predmetnom slučaju, Komisija prilikom određivanja osnovnog iznosa novčane kazne morala, na temelju spomenutih smjernica, primijeniti koeficijent „težine povrede“ i koeficijent „dodatni iznos“ u iznosima manjim od 15%.

157 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog trećem dijelu prvog tužbenog razloga.

158 S tim u vezi najprije valja istaknuti da je, na prvom mjestu, u uvodnim izjavama 872. i 873. pobijane odluke, Komisija zaključila da je tužitelj sudjelovao u utvrđenoj povredi, odnosno u jedinstvenoj i produženoj povredi, na drugom mjestu, kako je zaključeno u gornjim točkama 53. i 54., tužitelj je sa zakašnjenjem osporio materijalni doseg spomenute povrede pred sudom Unije i, na trećem mjestu, Komisija je smatrala tužitelja odgovornim za počinjenje te povrede.

159 Na drugom mjestu valja podsjetiti da u skladu sa stalnom sudskom praksom, povredu članka 101. stavka 1. UFEU-a može uzrokovati pojedinačan čin, ali također i niz radnji ili trajno postupanje, iako bi jedan ili više elemenata tog niza radnji ili tog trajnog postupanja mogli također činiti sami po sebi, pojedinačno gledano, kršenje spomenute odredbe. Dakle, kada različite radnje čine „sveobuhvatni

plan“, zbog njihovog identičnog cilja koji sprječava tržišno natjecanje unutar zajedničkog tržišta, Komisija smije pripisati odgovornost za te radnje s obzirom na sudjelovanje u povredi kao cjelini (presude Suda Komisija protiv Anic Partecipazioni, točka 123. supra, točka 81., i od 7. siječnja 2004., Aalborg Portland i dr. protiv Komisije, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P i C-219/00 P, Zb., str. I-123, točka 258.).

160 Poduzetnik koji je sudjelovao u takvoj jedinstvenoj i produženoj povredi vlastitim postupanjem, koje je obuhvaćeno pojmom sporazuma ili usklađenog djelovanja s protutržišnim ciljem u smislu članka 101. stavka 1. UFEU-a i čiji je cilj bio doprinos ostvarenju povrede u cjelini, može dakle sam biti odgovoran za postupanja drugih poduzetnika u okviru iste povrede za ukupno razdoblje svog sudjelovanja u spomenutoj povredi. To će biti slučaj ukoliko se ustanovi da je spomenuti poduzetnik namjeravao doprinijeti svojim vlastitim postupcima zajedničkim ciljevima svih sudionika i da je imao saznanja o protupravnim postupanjima koje su planirali ili proveli drugi poduzetnici slijedeći te ciljeve, ili da je te postupke razumno mogao predvidjeti i bio spreman preuzeti rizik (presude Komisija protiv Anic Partecipazioni, točka 123. supra, točke 87. i 203., i Aalborg Portland i dr. protiv Komisije, točka 159. supra, točka 83.).

161 Dakle, poduzetnik može izravno sudjelovati u svim protutržišnim postupanjima koja čine jedinstvenu i produženu povredu, u kojem mu slučaju Komisija ima pravo pripisati odgovornost za sva postupanja i prema tome za spomenutu povredu u cijelosti. Poduzetnik također može sudjelovati samo u dijelu protutržišnih postupanja koja čine jedinstvenu i produženu povredu, ali imati saznanja o svi ostalim prekršajnim postupcima koje su predvidjeli ili proveli drugi sudionici zabranjenog sporazuma slijedeći iste ciljeve, ili moći te postupke razumno predvidjeti i biti spreman preuzeti rizik. U tom slučaju, Komisija također ima pravo pripisati tom poduzetniku odgovornost za sva protutržišna postupanja koja čine takvu povredu i stoga i za povredu u cijelosti.

162 Na trećem mjestu, u predmetnom slučaju, prvenstveno, kako je zaključeno u gornjoj točki 79., drugi prigovor koji je istaknuo tužitelj, koji se odnosi na smjernice iz 2006., valja odbiti kao neosnovan. Dakle, potrebno je ocijeniti argumente koje je istaknuo tužitelj u odnosu na činjenicu da Komisija nije uzela u obzir zemljopisnu ograničenost sudjelovanja tužitelja u utvrđenoj povredi na dvije države članice, u fazi određivanja osnovnog iznosa novčane kazne, na temelju spomenutih smjernica.

163 Nadalje, kako je navedeno u gornjim točkama 19. i 21., Komisija je odredila osnovni iznos novčane kazne, određujući koeficijent „težine povrede“ i koeficijent „dodatni iznos“ od 15%, s obzirom na četiri kriterija procjene utvrđene povrede, odnosno prirodu povrede, kombinirane dijelove tržišta, zemljopisnu raširenost i provedbu. Kad je riječ o zemljopisnoj raširenosti utvrđene povrede, Komisija je uzela u obzir činjenicu da se predmetna jedinstvena i produžena povreda odnosila na najmanje šest država članica (uvodna izjava 1213. pobijane odluke).

164 Međutim, kako je istaknuto u gornjoj točki 16., Komisija je u uvodnoj izjavi 873. pobijane odluke zaključila da se, kad je riječ o zemljopisnoj raširenosti utvrđene povrede, ne može smatrati da je tužitelj imao saznanja o utvrđenoj povredi u cijelosti, nego samo o zabranjenim postupanjima u Austriji i Njemačkoj.

165 S obzirom na sudsku praksu koja se navodi u gornjim točkama 158. do 161., iz zaključka Komisije u uvodnoj izjavi 873. pobijane odluke proizlazi da, budući da tužitelj nije imao saznanja o cjelokupnoj zemljopisnoj raširenosti predmetne jedinstvene i produžene povrede, Komisija ne može prigovoriti tužitelju da je sudjelovao u tako utvrđenoj povredi i stoga ga Komisija ne može smatrati odgovornim za povredu u cijelosti. S obzirom na navedeno, u fazi izračuna iznosa novčane kazne izrečene tužitelju, Komisija je morala odrediti koeficijente „težina povrede“ i „dodatni iznos“ u odnosu na taj zaključak.

166 U pobijanoj odluci su bez sumnje dva koeficijenta od 15% utvrđena u odnosu na sama značajna obilježja utvrđene povrede, odnosno u odnosu na njezinu zemljopisnu raširenost, koja je pokrivala teritorij šest zemalja članica.

167 Stoga, s obzirom na to da nije vodila računa, u fazi izračuna iznosa novčane kazne izrečene tužitelju, o zemljopisnoj raširenosti povrede u kojoj je tužitelj sudjelovao, koja je bila ograničena na dvije zemlje članice o čemu je tužitelj imao saznanja, Komisija je počinila dvije pogreške u utvrđenju.

168 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da valja prihvatiti treći dio prvog tužbenog razloga kao osnovan.

– Peti dio prvog tužbenog razloga: neuzimanje u obzir slabog intenziteta sporazuma o sanitarnim armaturama

169 Tužitelj navodi da je Komisija u pobijanoj odluci procijenila, da su sporazumi među proizvođačima vrata za kade bili posebno intenzivni. *A contrario*, sporazumi za druge dvije podskupine proizvoda bili su manje intenzivni, što Komisija nije uzela u obzir.

170 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog petog dijela prvog tužbenog razloga.

171 U tom smislu, s jedne strane, kako je navedeno u gornjoj točki 16., Komisija je u pobijanoj odluci zaključila da je tužitelj sudjelovao u utvrđenoj povredi, odnosno u jedinstvenoj i produženoj povredi koja se odnosila na tri podskupine proizvoda iz gornje točke 3. i, kako je presuđeno u gornjim točkama 53. i 54., tužitelj je sa zakašnjenjem osporio to značajno obilježje spomenute povrede, odnosno materijalni doseg. Slijedom navedenog, u odnosu na točku 22. smjernica iz 2006. i sukladno sudskoj praksi navedenoj u gornjoj točki 147., Komisija je mogla valjano odrediti osnovni iznos novčane kazne na temelju, posebice, težine povrede sagledane u cijelosti. Ne treba stoga smatrati da je Komisija obavezno morala uzeti u obzir pojedinačni intenzitet, ukoliko bi bili dokazani, zabranjenih sporazuma u odnosu na pojedinu podskupinu proizvoda.

172 S druge strane, po pitanju argumenta koji je istaknuo tužitelj, a prema kojem su zabranjeni sporazumi o sanitarnim armaturama bili slabijeg intenziteta od sporazuma o vratima za kade, treba utvrditi da kada je riječ o tim dvjema podskupinama proizvoda, Komisija je pribavila dokaze koji dokazuju da su proizvođači kupaonske opreme sudjelovali u najtežim ograničavanjima tržišnog natjecanja, odnosno usklađivanju budućih povećanja godišnjih cijena i usklađivanju budućih povećanja cijena povodom specifičnih događaja. Povrh toga, u Njemačkoj, ritam zabranjenih sastanaka nije bio manje redovit i više sporadičan u odnosu na sanitarne armature nego vrata za kade, kako proizlazi iz priloga 2. i 3. pobijane odluke. U Austriji su se zabranjeni sastanci o tri podskupine proizvoda odvijali unutar samo jedne organizacije, koordinacijskog tijela ASI, što znači da se ne može razlikovati podskupine proizvoda u odnosu na pitanje učestalosti sastanaka.

173 Iz prethodnih uvodnih izjava proizlazi da valja odbiti peti dio prvog tužbenog razloga kao neosnovan.

– Deveti dio prvog tužbenog razloga: neuzimanje u obzir činjenice da zabranjeni sporazum nije mogao štetiti uzlaznim tržištima

174 Tužitelj tvrdi da Komisija nije uzela u obzir činjenicu da se zabranjeni sporazum odnosio samo na bruto cijene, a ne na odlučujuće čimbenike tržišnog natjecanja, odnosno popuste i pogodnosti, što znači da zabranjeni sporazum nije mogao puno utjecati na uzlazna tržišta. Tužitelj dodatno navodi da je, u svakom slučaju, razmjena informacija koje se tiču osnovnih popusta, tijekom sastanka specijaliziranog udruženja AGSI od 6. ožujka 1998., bila protivna njegovim interesima te se dogodila samo jednom. U odnosu na raspravu o sniženjima i maržama, u okviru sastanka koordinacijskog tijela ASI od 7. studenog 2002., kako navodi Komisija u bilješci br. 403 pobijane odluke, ona posebice predstavlja pokušaj radi usklađivanja u specifičnom slučaju jedinstvenog i beznačajnog popusta, na što se ne primjenjuje članak 101. UFEU-a.

175 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog devetom dijelu prvog tužbenog razloga.

176 U tom smislu, prvo, treba napomenuti da iz teksta članka 101. stavka 1. a) UFEU-a proizlazi da usklađeno djelovanje ima protutržišni cilj ukoliko se sastoji prvenstveno u „neposrednom ili posrednom utvrđivanju kupovnih ili prodajnih cijena ili drugih trgovinskih uvjeta“. Stoga, s obzirom na činjenicu da je svrha članka 101. UFEU, poput drugih pravila tržišnog natjecanja iz ugovora, štititi ne samo direktne interese konkurenata ili potrošača, nego strukturu tržišta, a time i tržišno natjecanje samo po sebi, presuđeno je da spomenuti članak ne omogućuje smatrati da su zabranjena samo usklađena djelovanja koja imaju neposredan učinak na cijene koje plaćaju potrošači (vidjeti u tom smislu presudu Suda od 4. lipnja 2009., T-Mobile Netherlands i dr., C-8/08, Zb., str. I-4529, točke 36. do 38.). Osim toga, prema stalnoj sudskoj praksi, radi ocjene je li usklađeno djelovanje zabranjeno člankom 101. stavak 1. UFEU-a, uzimanje u obzir njegovih konkretnih posljedica je suvišno budući da mu je cilj spriječiti, ograničiti ili narušiti tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu (vidjeti presudu T-Mobile Netherlands i dr., gore spomenuta, točka 29., i navedenu sudsku praksu).

177 Drugo, sukladno stalnoj sudskoj praksi, iz sustava sankcija povreda tržišnog natjecanja, uspostavljenog uredbama br. 17 i 1/2003 te tumačenog stalnom sudskom praksom, proizlazi da zabranjeni sporazumi kao što su karteli, zbog svoje prirode zaslužuju najstrože kazne. Njihov potencijalni konkretan učinak na tržište, posebice pitanje u kojoj mjeri ograničavanja tržišnog natjecanja dovode do više tržišne cijene od cijene koja bi prevagnula u slučaju izostanka kartela, nije odlučujući kriterij za određivanje visine novčane kazne (presuda Općeg suda od 19. svibnja 2010., KME Germany i dr. protiv Komisije, T-25/05, još neobjavljena u Zborniku, točka 82., i navedena sudska praksa).

178 Treće, preostaje napomenuti da je, zasigurno, protivno smjernicama iz 2006., točka 1. A smjernica iz 1998. predviđala da načelno, procjena kriterija težine povrede uzima u obzir, onoliko koliko je mjerljivo, neposredan utjecaj te povrede na tržište. U svakom slučaju, prema tim posljednjim smjernicama, sporazumi ili usklađena djelovanja čija je svrha prvenstveno, kao u predmetnom slučaju, usklađivanje povećanja cijena, mogu se, samo na temelju njihove vlastite prirode, kvalificirati „posebno teškima“, bez potrebe da takvo postupanje karakteriziraju posebne posljedice ili zemljopisna raširenost. Taj je zaključak potkrijepljen činjenicom da, iako opis iz smjernica iz 1998. „teških“ povreda izričito spominje utjecaj na tržište i učinke u područjima zajedničkog tržišta, opis „posebno teških“ povreda, suprotno tome, ne zahtijeva nikakav direktan učinak na tržište niti uzrokovanje posljedica na određenom zemljopisnom području (vidjeti presudu KME Germany i dr. protiv Komisije, točka 177. supra, točka 83, i navedena sudska praksa).

179 Proizlazi iz razmatranja i navoda u gornjim točkama 176. do 178. da, u slučaju povrede koja se ubraja među najteža ograničavanja tržišnog natjecanja, njezina vlastita priroda dozvoljava, sama po sebi, ne samo utvrđivanje da je riječ o zabranjenom postupanju sukladno odredbama članka 101. UFEU-a, nego također dozvoljava ocijeniti, u svrhu određivanja iznosa novčane kazne koja se izriče poduzetnicima koji su sudjelovali u povredi , sukladno odredbama članka 103. UFEU-a i Uredbe br. 1/2003, stupanj težine povrede.

180 U predmetnom slučaju, valja navesti da, iako, u okviru predmetnog dijela prvog tužbenog razloga, tužitelj osporava da je određivao cijene koje plaćaju krajnji potrošači, isti ne osporava sudjelovanje u zabranjenim sporazumima o bruto cijenama. Osim toga, s obzirom na uvodne izjave i navode u gornjim točkama 176. do 178., tužitelj pogrešno smatra da zabranjeni sporazum koji se prvenstveno odnosio na bruto cijene nije mogao utjecati na uzlazna tržišta. Naime, pod pretpostavkom da je to bio glavni cilj postupanja u okviru zabranjenog sporazuma, potrebno je navesti da bruto cijene predstavljaju osnovicu s obzirom na koju se računaju prodajne cijene strankama. Stoga se može smatrati da usklađivanje bruto cijena među konkurentima može narušiti tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu i tako činiti usklađeno djelovanje u smislu članka 101. UFEU-a. S obzirom na navedenu sudsku praksu, tužitelj se pogrešno oslanja na jednokratan karakter zabranjenih rasprava i činjenicu da nisu imale učinka zbog nedostatka interesa.

181 Stoga je Komisija ispravno zaključila, u uvodnoj izjavi 1211. pobijane odluke, da su predmetni zabranjeni sporazumi čija je svrha usklađivanje povećanja budućih cijena, činili samom svojom pirodom, povredu koja se ubraja među najteže povrede pravila tržišnog natjecanja. U odnosu na samu prirodu utvrđene povrede, Komisija je opet ispravno, na temelju istog stupnja težine, odredila iznos novčane kazne koju valja izreći.

182 Iz prethodnih uvodnih izjava proizlazi da valja odbiti deveti dio prvog tužbenog razloga kao neosnovan.

– Deseti dio prvog tužbenog razloga: neuzimanje u obzir činjenice da zabranjeni sporazum nije naštetio gospodarstvu

183 Tužitelj tvrdi da zabranjeni sporazum nije mogao naštetiti gospodarstvu, posebno potrošačima, budući da, prvenstveno, zabranjeni sporazum ne može biti učinkovit s toliko malim dijelom tržišta kao što je onaj ustanovljen od Komisije u uvodnoj izjavi 1212. pobijane odluke, drugo, činjenica da je postojala znatna trgovinska razmjena između država članica ne dokazuje postojanje zabranjenog sporazuma i, treće, potpuna odsutnost mehanizma retorzije u predmetnom slučaju, ukazuje na povremenu suradnju, nizak stupanj organizacije i stoga potpunu odsutnost posljedica na gospodarstvo.

184 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog desetom dijelu prvog tužbenog razloga.

185 U tom smislu dovoljno je navesti da, kako je navedeno u gornjoj točki 179., prilikom postojanja povreda, kao što je povreda u predmetnom slučaju, koje se ubrajaju među najteža ograničavanja tržišnog natjecanja, njihova vlastita priroda dozvoljava sama po sebi ocijeniti, u svrhu određivanja iznosa novčane kazne koja se izriče poduzetnicima koji su sudjelovali u povredi, sukladno odredbama članka 103. UFEU-a i Uredbe br. 1/2003, njihov stupanj težine.

186 Osim toga, presuđeno je da ocjena sporazuma na temelju članka 101. stavka 1. UFEU-a ne mora uzeti u obzir konkretan okvir u kojem sporazum pokazuje učinke ukoliko se radi o sporazumu koji sadrži očita ograničavanja tržišnog natjecanja kao što su određivanje cijena, podjela tržišta ili kontrola prodaje (presuda Općeg suda od 15. rujna 1998., European Night Services i dr. protiv komisije, Zb., T-374/94, T-375/94, T-384/94 i T-388/94, str. II-3141, točka 136.).

187 U predmetnom slučaju, djelovanja za koja se tvrdi da je tužitelj u njima sudjelovao sadržavala su očita ograničavanja tržišnog natjecanja. Naime, u gornjoj točki 102., presuđeno je da je Komisija ispravno ustanovila sudjelovanje tužitelja u protutržišnim sporazumima koji su se sastojali u usklađivanju povećanja cijena. U takvim okolnostima, Komisija nije morala dokazivati učinke suprotne pravilima tržišnog natjecanja.

188 Stoga je Komisija ispravno smatrala, u uvodnoj izjavi 1211. pobijane odluke, da se predmetni zabranjeni sporazumi ubrajaju među najteža ograničavanja tržišnog natjecanja. *A fortiori*, kada bi se dokazala činjenica da predmetni sporazumi nisu naštetili gospodarstvu, to ni na koji način ne bi predstavljalo olakotnu okolnost.

189 Taj zaključak ne može biti doveden u pitanje argumentom tužitelja koji se temelji na navodnoj odsutnosti mehanizma retorzije. Naime, iako se postojanje mjera kontrole provođenja zabranjenog sporazuma može uzeti u obzir kao otegotna okolnost, sâmo nepostojanje takvih mjera ne može činiti olakotnu okolnost (presuda Groupe Danone protiv Komisije, točka 132. supra, točka 393.).

190 Isto vrijedi i za argument tužitelja na temelju kojeg, u odnosu na manji dio tržišta iz uvodne izjave 1212. pobijane odluke poduzetnika koji su sudjelovali u utvrđenoj povredi, ista povreda nije mogla štetiti gospodarstvu. Naime, iz spomenute uvodne izjave proizlazi da je predmetni dio tržišta Komisija procijenila na 54,3%. Takav se dio tržišta, pod pretpostavkom da je dokazan, ne bi smatrao malim. Pored navedenog, tužitelj nije dokazao zašto je spomenuti dio tržišta nedovoljan da bi naštetio gospodarstvu. Stoga valja odbaciti taj argument kao neosnovan.

191 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da valja odbiti deseti dio prvog tužbenog razloga kao neosnovan.

Drugi, dvanaesti i trinaesti dio prvog tužbenog razloga: pogrešna utvrđenja s obzirom na olakotne okolnosti koje se odnose na tužitelja

– Drugi dio prvog tužbenog razloga: neuzimanje u obzir uloge sljedbenika tužitelja

192 Tužitelj tvrdi da nikada nije bio član središnje grupe poduzetnika kako ju je definirala Komisija, nego je, naprotiv, imao ulogu sljedbenika, što opravdava smanjenje iznosa njegove novčane kazne, kako proizlazi *a contrario* iz presude Općeg suda od 3. ožujka 2011., Areva i dr. protiv Komisije (T-117/07 i T-121/07, Zb., str. II-633, točka 308.). Pored toga, tužitelj navodi da na sastancima u Austriji nije sudjelovao od početka.

193 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog drugom dijelu prvog tužbenog razloga.

194 U tom smislu, valja napomenuti da, kada bi isključivo pasivna ili sljedbenička uloga poduzetnika činila olakotnu okolnost sukladno točki 3. prvom stavku smjernica iz 1998., to više nije slučaj u smjernicama iz 2006. Točka 29. treći stavak smjernica iz 2006. predviđa da Komisija može ustanoviti olakotnu okolnost ako poduzetnik dokaže da je njegovo sudjelovanje u utvrđenoj povredi znatno ograničeno i tako dokaže da je izbjegavao provoditi zabranjene sporazume opredjeljujući se za konkurentno ponašanje na tržištu. Precizirano je da se sama činjenica da je poduzetnik sudjelovao u povredi kraće od drugih ne smatra olakotnom okolnošću budući da se to već odražava u osnovnom iznosu novčane kazne.

195 U predmetnom slučaju, valja navesti da, kako bi dokazao da je njegovo sudjelovanje u utvrđenoj povredi bilo znatno ograničeno, tužitelj navodi samo da nikada nije bio član središnje grupe poduzetnika.

196 Prvenstveno, iz točke 5.2.3.2 pobijane odluke proizlazi da je utvrđenje Komisije o postojanju središnje grupe poduzetnika koji su sudjelovali u zabranjenom sporazumu u različitim državama članicama i pripadali barem jednom koordinirajućem tijelu, koje je pokrivalo tri podskupine proizvoda, za cilj imalo pridonijeti dokazivanju postojanja jedinstvene i produžene povrede. To utvrđenje nikako ne podrazumijeva da su poduzetnici koji nisu pripadali toj središnjoj grupi poduzetnika u utvrđenoj povredi sudjelovali sporadično.

197 Drugo, s obzirom na točku 29. treći stavak smjernica iz 2006., tužitelj je trebao dokazati da je izbjegavao provoditi zabranjene sporazume, što nije učinio. Naprotiv, potrebno je istaknuti da je Komisija navela, u prilozima 2. i 5. pobijane odluke, dokumente koji potvrđuju redovito prisustvovanje tužitelja na sastancima specijaliziranog udruženja AGSI, u Njemačkoj, počevši od 1996., i koordinirajućeg tijela ASI, u Austriji, počevši od 2001. Kako je tužitelj potvrdio u odgovoru na pitanje koje je postavio Opći sud za vrijeme rasprave, tužitelj ne osporava sudjelovanje na tim sastancima. Pored toga, kako je naveo u gornjoj točki 102., tužitelj je priznao, u svom odgovoru na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku, sudjelovanje u razmjeni informacija o cijenama unutar koordinirajućeg tijela ASI, u Austriji. Isto tako, iz odgovora tužitelja na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku proizlazi da je tužitelj sudjelovao u razgovorima o cijenama unutar specijaliziranog udruženja AGSI. Komisija je smatrala da je priroda tih razgovora protivna pravilima tržišnog natjecanja, što tužitelj ne osporava u okviru predmetnog postupka.

198 Treće, u odnosu na argument o kasnom pristupanju tužitelja povredi u Austriji, potrebno je navesti da, s jedne strane, kako je navedeno u gornjoj točki 194., takva okolnost ne bi činila olakotnu okolnost i da, s druge strane, tužitelj nije iznio nikakav argument kojim bi objasnio zašto bi takvo kasno pristupanje utvrđenoj povredi u Austriji, pokazalo njegovu pasivnu ulogu u tom zabranjenom sporazumu.

199 Četvrto, u predmetnom slučaju se ništa ne da zaključiti na temelju presude Areva i dr. protiv Komisije, točka 192. supra. Naime, iako ta presuda potvrđuje da se poduzetniku koji je imao vodeću ulogu u zabranjenom sporazumu može povećati iznos novčane kazne, Opći sud tamo ničime nije potvrdio da se činjenica da poduzetnik nije bio vođa u zabranjenom sporazumu mora smatrati olakotnom okolnošću. Osim toga, u odnosu na točku 308. te presude, na koju se tužitelj izričito poziva, dovoljno je utvrditi da se ništa ne može zaključiti u predmetnom slučaju, iz toga što je, u navedenoj točki 308., Opći sud utvrdio da je Komisija pogrešno primijenila jednako povećanje osnovnog iznosa novčane kazne u odnosu na više poduzetnika, iako su spomenuti poduzetnici imali vodeću ulogu u bitno različitom trajanju.

200 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da valja odbiti drugi dio prvog tužbenog razloga kao neosnovan.

– Dvanaesti dio prvog tužbenog razloga: neuzimanje u obzir srednje veličine tužitelja

201 Tužitelj tvrdi da, suprotno onome što mu je dozvoljavala točka 1. A smjernica iz 1998., Komisija nije uzela u obzir činjenicu da je tužitelj poduzetnik srednje veličine, bez pravne službe i bez ikakvog iskustva u području prava tržišnog natjecanja.

202 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog dvanaestom dijelu prvog tužbenog razloga.

203 U tom smislu, s jedne strane, kako proizlazi iz ispitivanja šestog tužbenog razloga u gornjim točkama 82. do 91., smjernice iz 1998. nisu primjenjive u predmetnom slučaju. U svakom slučaju, presuđeno je da, ukoliko spomenute smjernice predviđaju, u svojoj točki 1. A, mogućnost da Komisija uzme u obzir činjenicu da veliki poduzetnici najčešće raspolažu znanjima i pravno-ekonomskom infrastrukturom koji im omogućuju da bolje procijene da njihovo postupanje predstavlja povredu i posljedice koje iz toga proizlaze u smislu prava tržišnog natjecanja, to nikako ne podrazumijeva da Komisija ima obvezu uzeti u obzir manju veličinu određenih poduzetnika (presuda Općeg suda od 30. travnja 2009., CD-Contact Data protiv Komisije, T-18/03, Zb., str. II-1021, točka 115.).

204 S druge strane, sukladno sudskoj praksi, mali ili srednji poduzetnici nisu izuzeti od obveze poštivanja pravila tržišnog natjecanja (presuda Općeg suda od 28. travnja 2010., Gütermann i Zwicky protiv Komisije, T-456/05 i T-457/05, Zb., str. II-1443, točka 281.).

205 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da valja odbiti dvanaesti dio prvog tužbenog razloga kao neosnovan.

– Trinaesti dio prvog tužbenog razloga: neuzimanje u obzir suradnje tužitelja

206 Tužitelj navodi da Komisija nije uzela u obzir činjenicu da je tužitelj surađivao u ispitnom postupku i dobrovoljno i u roku odgovorio na sve zahtjeve za davanje informacija kao i na druge zahtjeve.

207 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog trinaestom dijelu prvog tužbenog razloga.

208 U tom smislu valja navesti da, sukladno sudskoj praksi, suradnja u ispitnom postupku koja ne prelazi obveze koje pripadaju poduzetnicima na temelju članka 18. stavaka 3. i 4. Uredbe br. 1/2003, ne opravdava smanjenje iznosa novčane kazne (presuda Općeg suda od 27. rujna 2012., Nynäs Petroleum i Nynas Belgium protiv Komisije, T-347/06, točka 62.).

209 U predmetnom slučaju, tužitelj samo navodi da je odgovorio na zahtjeve za davanje informacija koje mu je uputila Komisija u propisanim rokovima. Kako to postupanje proizlazi iz obveza iz gornje točke 208., isto ne može predstavljati olakotnu okolnost.

210 Iz tih razmatranja proizlazi da valja odbiti trinaesti dio prvog tužbenog razloga kao neosnovan.

211 S obzirom na zaključke u gornjim točkama 105., 109., 116., 136., 143., 155., 168., 173., 182., 191., 200., 205. i 210., valja prihvatiti treći dio prvog tužbenog razloga, a ostale dijelove valja odbiti.

212 Posljedice zaključka o osnovanosti trećeg dijela prvog tužbenog razloga o izračunu iznosa novčane kazne izrečene tužitelju ispitao je Opći sud u okviru izvršavanja svoje neograničene nadležnosti u točkama 245. i dalje.

3. Drugi tužbeni razlog: povreda članka 23. stavka 3. Uredbe br. 1/2003 i povreda načela jednakog postupanja, koje proizlaze iz primjene granice od 10% iz članka 23. stavka 2. spomenute uredbe, kao najvišeg iznosa kazne

213 Tužitelj u bitnom tvrdi, da je Komisija povrijedila članak 23. stavak 3. Uredbe br. 1/2003 time što je, tumačenjem granice od 10% iz članka 23. stavka 2. drugog podstavka spomenute uredbe kao najvišeg iznosa izrečene novčane kazne, primijenjenog na kraju postupku izračuna iznosa novčane kazne i koji može biti premašen u različitim fazama spomenutog izračuna, a ne kao najviše razine kazni koje se izriču, određene na početku postupka, Komisija bila u nemogućnosti ocijeniti težinu povrede za koju je tužitelju pripisala odgovornost. Osim toga, primjenom takvog najvišeg iznosa povrijeđeno je načelo jednakog postupanja.

214 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog drugom tužbenom razlogu.

215 U tom smislu valja najprije navesti da su, protivno onome što tvrdi tužitelj, članak 15. stavak 2. Uredbe br. 17 i članak 23. stavak 2. Uredbe br. 1/2003 u bitnom jednaki.

216 Nadalje, valja navesti da, sukladno stalnoj sudskoj praksi, samo konačni iznos izrečene novčane kazne mora poštivati maksimalnu granicu od 10% prihoda iz članka 23. stavka 2. drugog podstavka Uredbe br. 1/2003 i da ta odredba ne brani Komisiji da, tijekom različitih faza izračuna iznosa novčane kazne, dođe do privremenog iznosa koji je viši od te granice, sve dok konačni iznos novčane kazne ne prelazi spomenutu granicu (vidjeti u tom smislu presude Suda Dansk Rørindustri i dr. protiv Komisije, točka 68. supra, točke 277. i 278., i od 29. lipnja 2006., SGL Carbon protiv Komisije, C-308/04 P, Zb., str. I-5977., točka 82.).

217 Ukoliko se na kraju izračuna pokaže da se konačni iznos novčane kazne mora smanjiti za iznos koji prelazi spomenutu gornju granicu, činjenica da se određeni čimbenici kao što su težina i trajanje povrede zapravo ne odražavaju na iznos izrečene novčane kazne je samo posljedica primjene te gornje granice na predmetni konačni iznos (presuda Dansk Rørindustri i dr. protiv Komisije, točka 68. *supra*, točka 279.).

218 Naime, svrha granice od 10% je izbjeći da se izriču novčane kazne za koje je predvidljivo da ih poduzetnici, s obzirom na svoju veličinu koja je, iako na približan i nepotpun način, određena njihovim ukupnim prihodom, neće moći platiti (presuda Dansk Rørindustri i dr. protiv Komisije, točka 68. *supra*, točka 280.).

219 Radi se dakle o granici koja se ujednačeno primjenjuje na sve poduzetnike i izriče s obzirom na njihovu veličinu, a čija je svrha izbjegavanje prekomjernih i nesrazmjernih novčanih kazni. Svrha je te najviše granice dakle različita i autonomna u odnosu na kriterij težine i trajanja povrede (presuda Dansk Rørindustri i dr. protiv Komisije, točka 68. *supra*, točke 281. i 282.).

220 Jedina moguća posljedica navedene granice je da se iznos novčane kazne izračunat na temelju tih kriterija smanji do najviše dozvoljene razine. Njezina primjena podrazumijeva da poduzetnik ne plaća novčanu kaznu koju bi, načelno, morao platiti na temelju procjene koja se osniva na spomenutim kriterijima (presuda Dansk Rørindustri i dr. protiv Komisije, točka 68. *supra*, točka 283.).

221 Iz prethodno navedene sudske prakse proizlazi da, u predmetnom slučaju, suprotno navodima tužitelja, Komisija nije povrijedila članak 23. stavak 3. Uredbe br. 1/2003 tumačeći članak 23. stavak 2. drugi podstavak te uredbe kao najviši iznos izrečene novčane kazne, primijenjen na kraju postupka izračuna iznosa novčane kazne i koji može biti premašen u različitim fazama spomenutog izračuna, a ne kao najvišu razinu kazni koje se izriču, određenu na početku postupka.

222 Taj zaključak ne može biti doveden u pitanje argumentima tužitelja.

223 Prvo, čak i kada bi se imalo smatrati da je primjena postotka od 10% kao granice protivna odvraćajućem cilju Uredbe br. 1/2003 budući da iznos stvarno izrečene novčane kazne mora biti smanjen kako bi se uzela u obzir ta granica, takvo bi ograničenje ipak bilo opravdano obvezom poštivanja načela proporcionalnosti (vidjeti u tom smislu presudu Dansk Rørindustri i dr. protiv Komisije, točka 68. *supra*, točka 281.). Pored toga, potrebno je navesti da tumačenje za koje se izjasnio tužitelj krši u još većoj mjeri cilj odvraćanja, budući da u svrhu izračuna iznosa novčane kazne predlaže, najprije primijeniti granicu od 10%, a potom uzeti u obzir težinu i trajanje povrede, što bi neizbježno dovelo do izricanja novčane kazne u iznosu manjem od granice od 10%. Stoga argument tužitelja na temelju odvraćajućeg cilja Uredbe br. 1/2003 ne može biti prihvaćen.

224 Drugo, iako izreka pobijane odluke izričito ne spominje na koji su način trajanje i težina utvrđene povrede uzeti u obzir radi izračuna iznosa novčane kazne izrečene tužitelju, potrebno je navesti da se, sukladno sudskoj praksi, izreka odluke mora čitati uzimajući u obzir obrazloženje na kojem se temelji (presuda Općeg suda od 22. ožujka 2011., Altstoff Recycling Austria protiv Komisije, T-419/03, Zb., str. II-975, točka 152.). U predmetnom slučaju treba navesti da je Komisija uzela u obzir težinu i trajanje utvrđene povrede u uvodnim izjavama 1210. do 1220. i 1221. do 1223. pobijane odluke. Proizlazi da argument tužitelja koji se odnosi na odstutnost navođenja težine i trajanja utvrđene povrede u izreci pobijane odluke, valja odbiti kao neosnovan.

225 Treće, u odnosu na navodnu povredu načela jednakog postupanja, s jedne strane, kao što proizlazi iz sudske prakse navedene u gornjoj točki 217, činjenica da se, zbog primjene granice od 10% iz članka 23. stavka 2. Uredbe br. 1/2003, određeni faktori kao što su težina i trajanje povrede efektivno ne odražavaju na iznos novčane kazne izrečene sudioniku u povredi, nasuprot drugim sudionicima koji nisu imali pogodnost smanjenja na temelju spomenute granice, predstavlja običnu posljedicu primjene te najviše granice konačnog iznosa izrečene novčane kazne. S druge strane, Opći sud je već presudio da sama činjenica da konačna izrečena novčana kazna iznosi do 10% prihoda tužitelja, dok je taj postotak niži za druge sudionike u zabranjenom sporazumu, ne može predstavljati povredu načela jednakog postupanja. Naime, ta posljedica je svojstvena tumačenju granice od 10% kao običnog najvišeg dozvoljenog iznosa koji se primjenjuje nakon eventualnog smanjenja iznosa novčane kazne zbog olakotnih okolnosti ili načela proporcionalnosti (presuda Općeg suda od 16. lipnja 2011., Putters International protiv Komisije, T-211/08, Zb., str. II-3729, točka 74.). Taj argument stoga valja odbiti kao neosnovan.

226 Četvrto, u odnosu na argument tužitelja na temelju kojeg niti sama Komisija nije sigurna u zakonitost smjernica iz 2006., potrebno je navesti da isti ne dokazuje povredu članka 23. stavka 3. Uredbe br. 1/2003. Taj argument stoga valja odbaciti kao neučinkovit.

227 Iz svih prethodnih uvodnih izjava proizlazi da valja djelomično odbiti drugi tužbeni razlog kao neosnovan, a djelomično ga odbaciti kao neučinkovit.

4. Četvrti tužbeni razlog: povreda načela jednakog postupanja uslijed nepoštivanja Komisije ranije prakse odlučivanja

228 Tužitelj procjenjuje da je Komisija povrijedila načelo jednakog postupanja budući da usporedba, s jedne strane, predmetnog slučaja i, s druge strane, odluke Komisije od 22. srpnja 2009. o postupku primjene članka 81. UEZ-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u (Predmet COMP/39.396 – Reagensi na bazi kalcijevog karbida i magnezija za metaluršku i plinsku industriju), od 11. ožujka 2008. o postupku primjene članka 81. UEZ-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u (Predmet COMP/38.543 – Usluge međunarodnih selidbi), od 7. listopada 2009. o postupku primjene članka 81. UEZ-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u (Predmet COMP/C.39129 – Energetski transformatori), i od 11. lipnja 2008. o postupku primjene članka 81. UEZ-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u (Predmet COMP/38.695 – Natrijev klorat), pokazuje da je Komisija na jednak način postupila u različitim situacijama. Tužitelj tvrdi da, iako je stupanj težine utvrđene povrede bio vrlo različit od stupnja težine predmetnih povreda u spomenutim ranijim odlukama, Komisija je odredila, u svrhu određivanja osnovnih iznosa novčane kazne, gotovo identičan udjel vrijednosti prodaje koji je iznosio između 15 i 19%.

229 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog četvrtom tužbenom razlogu.

230 U tom smislu, potrebno je također navesti da praksa odlučivanja Komisije ne služi kao pravni okvir za novčane kazne iz područja tržišnog natjecanja, koji je definiran člankom 23. stavcima 2. i 3. Uredbe br. 1/2003 koja je dopunjena smjernicama (vidjeti analognu presudu Općeg suda od 27. rujna 2006., Archer Daniels Midland protiv Komisije, T-329/01, Zb., str. II-3255, točka 108. i navedenu sudsku praksu).

231 Osim toga, u odnosu na široko diskrecijsko pravo kojim Komisija raspolaže u određivanju iznosa kazni, sama činjenica da je u svojoj ranijoj praksi odlučivanja smatrala da je za neko postupanje opravdana kazna u određenom iznosu, ni na koji način ne podrazumijeva da je obvezna učiniti jednaku procjenu u kasnijoj odluci (vidjeti u tom smislu presudu Archer Daniels Midland, točka 230. *supra*, točke 109. i 110. i navedenu sudsku praksu).

232 Dakle, u predmetnom slučaju, valja smatrati da je pozivanje tužitelja na odluke iz gornje točke 228. neučinkovito, utoliko što Komisija nije morala na jednak način procijeniti ovaj predmet.

233 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da valja odbaciti četvrti tužbeni razlog kao neučinkovit.

5. Peti tužbeni razlog: povreda načela proporcionalnosti uslijed neuzimanja u obzir Komisije ograničene gospodarske mogućnosti tužitelja

234 Tužitelj navodi da je u 2009. njegov jedini prostor za proizvodnju bio u velikom dijelu uništen požarom, što je onemogućilo bilo kakvu proizvodnju tijekom više mjeseci i u značajnoj mjeri pogoršalo njegovu financijsku situaciju i rezultate. Tužitelj također navodi da je od Komisije zatražio da uzme u obzir njegove ograničene gospodarske mogućnosti prilikom izračuna iznosa novčane kazne, što Komisija nije navela u pobijanoj odluci niti je ispitala njegove argumente. Tužitelj procjenjuje da bi mu se, s obzirom na te okolnosti, morao smanjiti iznos novčane kazne, i to neovisno o tome što se u prihodima uzetim u obzir prilikom izračuna novčane kazne vodilo računa o njegovim ograničenim gospodarskim mogućnostima.

235 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog petom tužbenom razlogu.

236 Prvo, odmah je potrebno navesti da iznos novčane kazne izrečene tužitelju uzima u obzir eventualni pad prihoda u 2009. koji je mogao nastati uslijed požara koji je uništio njegov jedini proizvodni prostor u 2009. Naime, iako iz uvodne izjave 1200. pobijane odluke proizlazi da je za izračun

osnovnog iznosa novčane kazne korištena vrijednost prodaje iz poslovne godine 2003., u uvodnoj izjavi 1262. spomenute odluke je pojašnjeno, da je granica od 10% iz članka 23. stavka 2. Uredbe br. 1/2003 ipak izračunata na osnovi prihoda iz 2009., godine kada se dogodio požar.

237 Drugo, u odnosu na prigovor o neuzimanju u obzir gospodarskih mogućnosti tužitelja, potrebno je utvrditi da isti tijekom upravnog postupka nije istaknuo niti jedan dokaz kojim bi se ustanovilo, s obzirom na točku 35. smjernica iz 2006., da su njegova financijska situacija i njegova održivost bile nepovratno ugrožene izricanjem novčane kazne.

238 S obzirom na prethodna razmatranja valja odbiti peti tužbeni razlog kao neosnovan.

239 Proizlazi iz ispitivanja prvog, drugog, četvrtog, petog i šestog tužbenog razloga, istaknutih u prilog zahtjeva za djelomično poništenje pobijane odluke, da valja prihvatiti treći dio prvog tužbenog razloga, a da valja odbiti odnosno odbaciti ostale dijelove prvog tužbenog razloga kao i drugi, četvrti, peti i šesti tužbeni razlog kao neosnovane ili neučinkovite.

240 U odnosu na posljedice zahtjeva za djelomično poništenje pobijane odluke, prvo, potrebno je istaknuti da je, u odnosu na članak 1. pobijane odluke, Komisija smatrala, u stavku 2. spomenutog članka, da je tužitelj povrijedio članak 101. UFEU-a sudjelujući u jednoj povredi na teritorijima Njemačke i Austrije. S tim u vezi, potrebno je utvrditi da, s obzirom da Komisija u tom članku nije ponovila pogreške učinjene u fazi izračuna iznosa novčane kazne izrečene tužitelju, u odnosu na zemljopisnu raširenost povrede za koju mu se pripisuje odgovornost, navedeni članak nije nezakonit. Stoga valja odbiti navedene zahtjeve za djelomično poništenje u odnosu na članak 1. stavak 2. pobijane odluke.

241 Drugo, u odnosu na članak 2. pobijane odluke, s jedne strane, s obzirom na zaključak iz prethodne točke, iz čega proizlazi da je tužitelj počinio povredu odredbi članka 101. UFEU-a, ispravno je Komisija, na temelju odredbi članka 23. stavka 2. Uredbe br. 1/2003 navedene u uvodnoj izjavi 1182. pobijane odluke, u članku 2. stavku 6. spomenute odluke, odlučila izreći novčanu kaznu tužitelju. Stoga valja odbiti zahtjev za djelomično poništenje pobijane odluke u odnosu na članak 2. stavak 6. te odluke.

242 S druge strane, u dijelu u kojem je člankom 2. stavkom 6. pobijane odluke određen iznos novčane kazne tužitelju, Opći sud će, na temelju druge točke tužbenog zahtjeva kojom tužitelj od Općeg suda podredno traži da smanji izrečenu mu novčanu kaznu, u okviru ispitivanja te točke tužbenog zahtjeva ispitati kako pogreške u utvrđenju, koje su izložene gore u točci 167. utječu na određivanje novčane kazne.

243 Iz uvodnih izjava u gornjim točkama 240. do 242. proizlazi da u cijelosti valja odbiti zahtjev za djelomično poništenje pobijane odluke.

C – *Podredni zahtjev za smanjenje iznosa novčane kazne izrečene tužitelju*

244 S obzirom na drugi dio zahtjeva kojim tužitelj podredno zahtijeva od Općeg suda da smanji iznos novčane kazne koja mu je izrečena, dužnost je Općeg suda da u okviru izvršavanja svoje neograničene nadležnosti ispita, s jedne strane, posljedice pogrešaka koje je počinila Komisija, koje su izložene u gornjim točkama 156 do 168., u izračunu iznosa novčane kazne koju je izrekla tužitelju i, s druge strane, druge argumente koje tužitelj navodi s ciljem da Opći sud smanji iznos novčane kazne koja mu je izrečena.

1. Posljedice pogreške koju je počinila Komisija u iznosu novčane kazne

245 U odnosu na dvije pogreške u utvrđenju koje je počinila Komisija, kako su navedene u gornjoj točki 167., Opći sud odlučuje, na temelju izvršavanja svoje neograničene nadležnosti sukladno članku 261. UFEU-a i članku 31. Uredbe br. 1/2003, zamijeniti, u odnosu na izračun iznosa novčane kazne izrečene tužitelju, utvrđenje Komisije vlastitim utvrđenjem (vidjeti u tom smislu presude KME i dr. protiv Komisije, točka 38. *supra*, točka 103., i navedenu sudsku praksu, i Romana Tabacchi protiv Komisije, točka 38. *supra*, točka 265.).

246 U tom smislu, potrebno je navesti da, iako smjernice iz 2006. ne vežu sud Unije pri odmjeravanju novčane kazne kada odlučuje u okviru izvršavanja svoje neograničene nadležnosti (vidjeti u tom smislu presudu Općeg suda od 27. srpnja 2005., Brasserie nationale i dr. protiv Komisije, T-49/02 do T-51/02, Zb., str. II-3033, točka 169.), Opći sud je u predmetnom slučaju ocijenio prikladnim koristiti ih radi preračunavanja iznosa novčane kazne, osobito zbog toga što iste omogućavaju uzimanje u obzir svih elemenata relevantnih u konkretnom slučaju i izricanje razmjernih novčanih kazni svim poduzetnicima koji su sudjelovali u utvrđenoj povredi.

247 U predmetnom slučaju, prvenstveno, kako proizlazi iz ispitivanja trećeg dijela prvog tužbenog razloga u gornjim točkama 156. do 168., dvije pogreške u utvrđenju Komisije sastoje se u njezinom određivanju, u svrhu izračuna iznosa novčane kazne izrečene tužitelju, koeficijenata „težine povrede“ i „dodatnog iznosa“ od 15%, s obzirom na sama glavna obilježja utvrđene povrede, naime, posebice, njezinu zemljopisnu raširenost koja je pokrivala teritorije šest država članica. Suprotno tome, tužitelj nije podnio dokaz da je Komisija počinila pogreške primjenjujući ostale faktore za izračun spomenutog iznosa. Stoga, u odnosu na posljedice pogrešaka koje je počinila Komisija prilikom izračuna iznosa novčane kazne, na Općem sudu je da zamijeni utvrđenje Komisije vlastitim utvrđenjem samo u odnosu na određivanje koeficijenata „težine povrede“ i „dodatnog iznosa“.

248 Drugo, Opći sud procjenjuje, kako proizlazi iz članka 1. stavka 2. i uvodnih izjava 872. i 873. pobijane odluke, da je Komisija ispravno smatrala da je tužitelj sudjelovao, između 6. ožujka 1998. i 9. studenog 2004., u jedinstvenoj i produženoj povredi koja se sastojala u zabranjenom sporazumu s ciljem usklađivanja povećanja budućih cijena triju podskupina proizvoda navedenih u gornjem članku 3., na teritorijima Njemačke i Austrije.

249 Između ostalog, uzimajući u obzir ne samo njezinu prirodu, nego i njezinu zemljopisnu raširenost na teritorijima dviju zemalja članica, i njezino dugo trajanje, točnije gotovo sedam godina, takva se povreda, kao što je povreda u predmetnom slučaju, ubraja među najteže. S obzirom da, sukladno točki 23. Smjernica iz 2006., ta ograničavanja opravdavaju zadržavanje udjela u vrijednosti prodaje u visini ljestvice od 0 do 30%, Opći sud smatra da udio korišten u tom slučaju, odnosno 15%, odgovara minimumu s obzirom na prirodu povrede (vidjeti u tom smislu presudu Općeg suda od 16. lipnja 2011., Team Relocations protiv Komisije, T-204/08 i T-212/08, Zb., str. II-3569, točke 94., 100. i 118.).

250 Stoga, s obzirom na smjernice iz 2006. i utvrđenja iznesena u prethodnoj točki, u svrhu izračuna osnovnog iznosa novčane kazne izrečene tužitelju, Opći sud smatra prikladnim, za izračun osnovnog iznosa novčane kazne izrečene tužitelju, odrediti s jedne strane, koeficijent „težine povrede“, i s druge strane, koeficijent „dodatnog iznosa“, u iznosu od 15% vrijednosti prodaje tužitelja predmetnih proizvoda na teritorijima Njemačke i Austrije.

251 S obzirom na navode iznesene u gornjim točkama 245. do 250., Opći sud određuje ukupni iznos novčane kazne koja se ima izreći tužitelju za jedinstvenu i produženu povredu u kojoj je tužitelj sudjelovao u Njemačkoj i Austriji, na 12 517 671 eura.

2. Dodatni argumenti koje tužitelj ističe u prilog zahtjevu za izmjenu iznosa novčane kazne koja mu je izrečena

252 Potrebno je navesti u tom smislu da, u okviru izvršavanja svoje neograničene nadležnosti, Opći sud mora donijeti vlastitu ocjenu vodeći računa o svim okolnostima slučaja. Ta ocjena prvenstveno mora poštovati osnovna načela prava Unije kao što je načelo proporcionalnosti (vidjeti u tom smislu presudu Romana Tabacchi protiv Komisije, točka 38. *supra*, točka 280.) ili načelo jednakog postupanja (presuda Suda od 24. rujna 2009., Erste Group Bank i dr. protiv Komisije, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P i C-137/07 P, Zb., str. I-8681, točka 187.).

253 Nadalje, iz sudske prakse proizlazi da izvršavanje neograničene sudske nadležnosti nije izjednačeno s nadzorom po službenoj dužnosti te da je, s obzirom na to, uz iznimku razloga javnog poretka na koje sud Unije pazi po službenoj dužnosti, kao što je nepostojanje obrazloženja pobijane odluke, na tužitelju da istakne tužbene razloge protiv takve odluke i iznese dokaze u prilog tim tužbenim razlozima (vidjeti u tom smislu presudu Chalkor protv Komisije, točka 38. *supra*, točka 64.).

254 U predmetnom slučaju, na prvom mjestu valja utvrditi da je, kako je istaknuto u gornjoj točki 49., treći tužbeni razlog tužitelja istaknut u prilog drugom dijelu tužbenog zahtjeva i, time, u prilog zahtjevu za izmjenu iznosa novčane kazne.

255 U prilog trećem tužbenom razlogu, tužitelj prigovara Komisiji da je izračunala osnovni iznos novčane kazne primjenom jedinstvenih koeficijenata „težine povrede“ i „dodatnog iznosa“, bez uzimanja u obzir sljedećih šest okolnosti, karakterističnih za njegovo sudjelovanje u utvrđenoj povredi. S tim u vezi, tužitelj ističe da je, prvo, sudjelovao u navedenoj povredi u samo dvije države članice, drugo, da se prigovor protiv tužitelja odnosi na samo jednu od tri podskupine proizvoda navedene u gornjem članku 3., treće, da su zabranjeni sporazumi u vezi s tom podskupinom bili manje intenzivni od zabranjenih sporazuma u vezi s vratima za kade, četvrto, da njegovo sudjelovanje nije imalo međunarodni doseg, peto, da nije bio poticatelj zabranjenog sporazuma, niti član središnje grupe poduzetnika, niti dio poduzetnika koji su se dvostrano dogovarali prije provođenja zabranjenog sporazuma na sastancima udruženja i, šesto, da je sudjelovao na sastancima samo tri udruženja.

256 Komisija osporava argumente koje je tužitelj izložio u prilog trećem tužbenom razlogu.

257 U tom je smislu, prvo, Opći sud utvrdio da šest okolnosti koje tužitelj navodi kako bi opisao svoje sudjelovanje u utvrđenoj povredi preuzimaju, barem u bitnom, određene argumente koji su već bili izneseni, u okviru prvog tužbenog razloga i koji su bili izneseni u prilog prvog dijela tužbenog zahtjeva. Iz ispitivanja spomenutog tužbenog razloga koje je proveo Opći sud proizlazi da, osim argumenata o pogrešnom utvrđenju Komisije u odnosu na zemljopisnu raširenost povrede u kojoj je sudjelovao tužitelj (treći dio prvog tužbenog razloga), spomenute argumente valja odbiti odnosno odbaciti kao neosnovane ili neučinkovite.

258 Drugo, Opći sud je utvrdio da je treći dio prvog tužbenog razloga tužitelj preuzeo u prvoj okolnosti navedenoj u trećem tužbenom razlogu. Spomenutu okolnost, koja se odnosi na zemljopisnu raširenost koja je ograničena na Njemačku i Austriju, sudjelovanja tužitelja u povredi za koju mu se pripisuje odgovornost, je Opći sud već ispitao, u gornjim točkama 247. do 251., na temelju izvršavanja svoje neograničene nadležnosti, u svrhu eventualne izmjene iznosa novčane kazne.

259 Stoga valja odbiti treći tužbeni razlog.

260 Nadalje, s jedne strane, Opći sud procjenjuje, na temelju svoje neograničene nadležnosti, da niti jedan od elemenata koje je tužitelj iznio po bilo kojoj osnovi u predmetnom postupku, niti ijedan razlog javnog poretka, ne opravdava upotrebu te nadležnosti Općeg suda kako bi na prikladan način smanjio iznos novčane kazne koja se ima izreći tužitelju, a kako je određena u gornjoj točki 251. S druge strane, Opći sud procjenjuje da, uzevši u obzir sve elemente koji su mu bili izloženi, novčana kazna u iznosu

od 12.517.671 eura predstavlja, s obzirom na trajanje i težinu povrede u kojoj je tužitelj sudjelovao, prikladnu sankciju kojom će se razmjerno i sa odvraćajućim učinkom kazniti postupanje tužitelja koje je protivno pravilima tržišnog natjecanja.

261 Iz svega navedenog proizlazi da, u odnosu na podredni tužbeni zahtjev za smanjenje iznosa novčane kazne koja je izrečena tužitelju u članku 2. stavku 6. pobijane odluke, a budući da je spomenuti iznos jednak iznosu koji je odredio Opći sud na temelju izvršavanja svoje neograničene nadležnosti u gornjoj točki 251., valja odbiti i navedeni tužbeni zahtjev.

262 S obzirom na zaključke u gornjim točkama 243. do 261., tužbu valja odbiti u cijelosti.

Troškovi

263 U skladu s člankom 87. stavkom 2. Poslovnika, stranka koja izgubi dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Budući da je tužitelj izgubio, valja mu naložiti snošenje troškova, sukladno zahtjevu Komisije.

264 Kad je riječ o troškovima Vijeća, valja podsjetiti da, sukladno odredbama članka 87. stavka 4. prvog podstavka Poslovnika, institucije koje su se kao intervenijenti uključile u postupak snose svoje troškove. Stoga će Vijeće kao intervenijent snositi svoje vlastite troškove.

Iz navedenih razloga,

OPĆI SUD (četvrto vijeće)

proglašava i presuđuje:

1. **Tužba se odbija.**

2. **Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG snosi svoje troškove i troškove Europske komisije.**

3. **Vijeće Europske unije snosi svoje vlastite troškove.**

Pelikánová Jürimäe Van der Woude

Objavljeno na javnom ročištu u Luxembourgu 16. rujna 2013.

Potpisi

Sadržaj

Činjenična osnova spora 2

Postupak i zahtjevi stranaka 5

O pravu 6

I – Dopuštenost 6

II – O meritumu 8

A – Prigovori protupravnosti 9

1. Prigovor protupravnosti članka 23. stavka 3. Uredbe br. 1/2003 9

2. Prigovor protupravosti smjernica iz 2006. 10

B – Glavni zahtjev za djelomično poništenje pobijane odluke 11

1. Šesti tužbeni razlog: povreda načela zabrane povratnog djelovanja 11

2. Prvi tužbeni razlog: - pogrešna utvrđenja Komisije u odnosu na utvrđenje povrede koja se tužitelju stavlja na teret i izračun iznosa novčane kazne koja mu je izrečena 13

a) Pogreške u utvrđenju povrede koja se tužitelju stavlja na teret 13

Šesti, sedmi i osmi dio prvog tužbenog razloga: pogrešno utvrđenje sudjelovanja tužitelja u utvrđenoj povredi u Austriji 13

– Sedmi dio prvog tužbenog razloga: pogrešno utvrđenje o tužiteljevom usklađivanju cijena u Austriji s cijenama u Njemačkoj 14

– Šesti dio prvog tužbenog razloga: pogrešno utvrđenje sudjelovanja tužitelja u razmjeni informacija u Austriji 15

– Osmi dio prvog tužbenog razloga: pogrešno utvrđenje dosega sudjelovanja tužitelja u zabranjenom sporazumu 15

Četvrti i jedanaesti dio prvog tužbenog razloga: pogrešna primjena članka 101. UFEU-a 16

– Četvrti dio prvog tužbenog razloga: usklađivanje cijena kao posljedica zahtjeva stranaka 18

– Jedanaesti dio prvog tužbenog razloga: prednosti transparentnosti tržišta za tržišno natjecanje 19

b) Pogrešna utvrđenja u odnosu na izračun iznosa novčane kazne izrečene tužitelju ... 20

Prvi, treći, peti, deveti i deseti dio prvog tužbenog razloga: pogreške u utvrđenju težine utvrđene povrede 21

– Prvi dio prvog tužbenog razloga: neuzimanje u obzir činjenice da je tužitelj proizvodio proizvode iz samo jedne od triju podskupina proizvoda na koje se odnosi utvrđena povreda 21

– Treći dio prvog tužbenog razloga: neuzimanje u obzir činjenice da tužitelj nije imao saznanja o utvrđenoj povredi te je u njoj sudjelovao u samo dvije od šest država članica na koje se povreda odnosila 21

– Peti dio prvog tužbenog razloga: neuzimanje u obzir slabog intenziteta sporazuma o sanitarnim armaturama 23

– Deveti dio prvog tužbenog razloga: neuzimanje u obzir činjenice da zabranjeni sporazum nije mogao štetiti uzlaznim tržištima 23

– Deseti dio prvog tužbenog razloga: neuzimanje u obzir činjenice da zabranjeni sporazum nije naštetio gospodarstvu 25

Drugi, dvanaesti i trinaesti dio prvog tužbenog razloga: pogrešna utvrđenja s obzirom na olakotne okolnosti koje se odnose na tužitelja 26

– Drugi dio prvog tužbenog razloga: neuzimanje u obzir uloge sljedbenika tužitelja 26

– Dvanaesti dio prvog tužbenog razloga: neuzimanje u obzir srednje veličine tužitelja 27

– Trinaesti dio prvog tužbenog razloga: neuzimanje u obzir suradnje tužitelja ... 27

3. Drugi tužbeni razlog: povreda članka 23. stavka 3. Uredbe br. 1/2003 i povreda načela jednakog postupanja, koje proizlaze iz primjene granice od 10% iz članka 23. stavka 2. spomenute uredbe, kao najvišeg iznosa kazne 28

4. Četvrti tužbeni razlog: povreda načela jednakog postupanja uslijed nepoštivanja Komisije ranije prakse odlučivanja 30

5. Peti tužbeni razlog: povreda načela proporcionalnosti uslijed neuzimanja u obzir Komisije ograničene gospodarske mogućnosti tužitelja 30

C – Podredni zahtjev za smanjenje iznosa novčane kazne izrečene tužitelju 31

1. Posljedice pogreške koju je počinila Komisija u iznosu novčane kazne 32

2. Dodatni argumenti koje tužitelj ističe u prilog zahtjevu za izmjenu iznosa novčane kazne koja mu je izrečena 33

Troškovi 34